NATIONAL LIBRARY
SEP 26 1968
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

1, 4

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

WEDNESDAY, SEPTEMBER 4, 1968

LATVIJA
AMERIKĀ

71. N-RS. TRESDIENA, 1968. GADA 4. SEPTEMBRIS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8 Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121
Nujorkas redakcijas vaditājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A., tālrunis 486—8975

Niksons sola iestāties par Baltijas valstīm

Sakarā ar ASV latviešu pārstāvju enerģisko līdzdalību organizācijā United Citizens for Nixon un latviešu etniskās grupas novērtējumu par izcili labi organizētu nacionālu vienību republikāņu partijas kandidāts uz ASV prezidenta amatu Ričards Niksons piesūtījis šīs organizācijas latviešu nozares vaditājam Voldemaram Korstam personīgu vēstuli, kuŗā cita vidū raksta:

„Vēlos Jums pateikties par interesi, kuŗu esat apliecinājis manā vēlēšanu kampaņā, pārstāvot latviešu izcelsmes amerikāņus. Jūtu vislielāko apbrīnu pret drosmīgo latviešu tautu, no kuŗas daudzi ieradās pie mums sava posta laikā kā bēgļi no komūnisma un tomēr tik daudz devuši mūsu nācijas progresam. Kā Jums jau zināms, esmu vienmēr atbalstījis Jūsu dzimtenes brīvības atgūšanas centienus un turpināšu to darīt arī tad, ja mani ievēlēs par prezidentu."

Sarunā ar mūsu laikraksta līdzstrādnieku V. Korstu arī noskaidrojās, ka līdzšīgos ieskatos par latviešu veikumiem ASV, latviešu organizētību un aktīvitāti nacionālpolitiskajā darbā ir arī citi vadošie republikāņu partijas locekļi. Tas ļauj pamatoti cerēt, ka republikāņu uzvaras gadījumā ASV prezidenta vēlēšanās pašreiz noklusētā Baltijas valstu problēma atkal izvirzīsies atklātībā.

„Ivan, ej mājās!"

LIELĀKĀ PRETKOMŪNISTISKĀ DEMONSTRĀCIJA TORONTO

Kopš otra pasaules kaŗa, kad gandrīz visu rietumvalstu sirdsapziņa, kultūras, saimnieciskā un politiskā domāšana arvien vairāk pieskaņojās un paklāvās internacionālā komūnisma melu propagandai par mieru un draudzīgu koeksistenci, katrs apspiesto tautu mēģinājums parādīt imperiālistiskās Pad. savienības īstos mērķus un seju palika neievērots vai arī uzņemts ar zināmu skepsi. Arī pirmie mēģinājumi atbrīvoties no komūnistiskās imperijas virskundzības Polijā, Austrumvācijā un vēlāk arī Ungārijā izraisīja tikai daļēju nožēlu un parastos pieklājīgos līdzjūtības apliecinājumus. Bija jāpaiet 10 gadiem kopš Pad. savienības tanku apspiestajiem brīvības centienu uzliesmojumiem Ungārijā līdz pašreizējiem notikumiem Čechoslovakijā, lai brīvā pasaule aptvertu un daudzmaz nopietni novērtētu īsto stāvokli Pad. savienības okupētajās un satelītu zemēs.

Protams, arī šoreiz nav runa par sacelšanos demokratiskas brīvības atjaunošanai, bet tikai par nīstās krievu virskundzības nokratīšanu un jaunu „sociālisma ceļu", kas tomēr ar laiku varētu novest pie pakāpeniskas demokratisko cilvēku tiesību atjaunošanas. Komūnistiskā imperijā arī tas nav pieļauts un nesaskan ar Kremļa valdnieku pasaules iekarošanas plāniem, tādēļ, līdzīgi kā sacelšanās laikā Ungārijā, arī Čechoslovakijā vienīgais varas paturēšanas veids bija armija un tanki. Tomēr Čechoslovakija izrādījās cietāks rieksts, krieviem izrādītā pretestība bija daudz lielāka un iespaidīgāka nekā padomju tanku draudīgie lielgabalu stobri.

Šī pretestība spēja pārsniegt mazās Čechoslovakijas robežas un pamodināt koeksistences maldos iegrimušo pasaules sirdsapziņu. Pret brutālo Pad. savienības okupāciju nostājās ne tikai demokratisko valstu valdības un sabiedrība, bet arī lielākās rietumvalstu komūnistu partijas. Tas ir viens no jaunajiem faktoriem, kas līdzšinējo koeksistenci parāda jaunā gaismā un liecina, ka līdz šim dzirdētā propaganda par mieru un tautu brīvību komūnistiskā izpratnē ir vienvirziena iela. Tādēļ notikumi Čechoslovakijā izraisīja asāku pretreakciju visā pasaulē nekā līdz šim bija parasts komūnistiskās imperijas stiprināšanas gadījumos.

Plašākas pretkomūnistiskas demonstrācijas notika arī vairākās Kanadas pilsētās, bet iespaidīgākā, šķiet, bija Toronto, kur 29. augustā tuvu pie 2000 demonstrantu no 25 apspiestajām tautām iespaidīgā un labi organizētā gājienā no Ontario provinces parlamenta ēkas uz Toronto pilsētas valdes namu atgādināja komūnistu vardarbību ne tikai pašreiz Čechoslovakijā, bet jau agrāk daudzās citās valstīs. Sorezi demonstrāciju atbalstīja arī Latviešu nacionālā apvienība Kanadā, kuŗa organizācijas komitejā par savu pārstāvi bija deleģējusi politiskās nozares vaditāju V. Upeslāci. Kopīgo latviešu skaitu, kas piedalījās demonstrācijā, var lēst tuvu pie 300. Ar iespaidīgiem plakātiem un saukļiem demonstrācijas gājienā piedalījās arī igauņi, lietuvieši, poļi, ungāri, serbi, baltkrievi, ukraini un citu apspiesto tautu piederīgie. Tomēr kā rīcības komitejā, tā arī pašā demonstrācijā galvenā loma piekrita čechiem un slovakiem. Abas šīs tautas, kuŗas apvienotas vienā valstī, līdz šim trimdas gaitās bija gājušas diezgan savrupus ceļus, bet tagad vienojušās kopīgā nostājā pret Pad. savienības iebrukumu Čechoslovakijā. Lielāko iniciātīvu tomēr parādīja slovaki, jo arī pašreizējo notikumu galvenais varonis Dubčeks ir šīs tautas piederīgais.

Plakātu izteiksmīgākie saukļi prasīja Pad. savienības tanku un armijas tūlītēju izvākšanos, brīvas vēlēšanas un pašnoteikšanās tiesību nodrošināšanu, kā arī dažādos veidos nosodīja Pad. savienības imperiālismu, salīdzinot to ar Hitlera nacismu. Saukļi atgādināja komūnisma brutālo varu, starptautisko līgumu laušanu un pasaules miera apdraudējumu. Gājējiem ielās etnisko grupu piederīgie izdalīja informātīvas brošūras un pamfletus par stāvokli savās zemēs. Poļu, slovaku un čechu demonstrantu grupu priekšgalā soļoja otra pasaules kaŗa veterāni, kas cīnījušies rietumu sabiedroto pusē.

Kad etnisko grupu nacionālo karogu un plakātu mežs kopā ar demonstrantiem novietojās pilsētas valdes laukumā, kopīgais dalībnieku skaits bija pieaudzis jau līdz 4000, tā veidojot plašāko un iespaidīgāko pretkomūnistisko demonstrāciju Toronto, kāda līdz šim pieredzēta. Pilnīgi neievērots un bez parastās publicitātes sorezi palika arī garmatainō „mieŗa mīlotāju" ielaukšanās mēģinājums. Daži „pīsniki ar mestām tintes pudelēm gan paguva notraipīt ASV ģenerālkonsulāta ēkas sienu, bet viņus policija tūlīt arestēja. Turpretim pretkomūnistiskā demonstrācija šoreiz guva ievērojamu publicitāti kā vietējos laikrakstos, tā arī radio un televīzijas raidījumos.

Pēc demonstrācijas rīc. kom. pārstāvju informātīvām uzrunām demonstrantus kā pirmā uzrunāja pilsētas valdes kontroliere M. Kampbela, kuŗa pašreiz aizstāj arī pilsētas galvu. Vairākkārtējiem aplausiem atskanot, runātāja nosodīja Pad. savienības brutālo iebrukumu Čechoslovakijā un pieminēja arī citas komūnistu apspiestās tautas. Kanadas federālā parlamenta un valdības vārdā runāja parlamenta loceklis Dr. S. Haidašs, uzsverot, ka uz šo demonstrāciju var raudzīties ar lepnumu, jo tā apliecina, ka Kanadas pilsoņi arvien iestājas par īstu mieru un cilvēku tiesībām. Arī Kanadas valdība darīs iespējamo, lai aizstāvētu Čechoslovakijas intereses, un nosoda Pad. savienības brutālo rīcību.

Iespaidīgāko runu teica Ontario provinces valdības ministrs A. Grosmans, nekautrēdamies tiešos vārdos uzsvērt Kremļa kailās varas lietošanu imperiālistiskos nolūkos, melu politiku un starptautisko tiesību neatzīšanu, ko tagad ar brutālo iebrukumu Čechoslovakijā vēlreiz atklāti aplicina visai pasaulei. Kaut iepriekš komūnistu partiju vaditāji bija deklarējuši, ka katrai valstij tiesības izvēlēties savu ceļu uz sociālismu, ko apstiprinājusi arī Pad savienība, tā tagad šo deklarāciju lauzusi, par spīti tam, ka īstā demokratijas izpratnē katrai valstij ir tiesības izraudzīties savu iekārtas veidu un valdību brīvās vēlēšanās. „Tādēļ Pad. savienības vadītājiem šodien mēs varam atgādināt, ka brīvība pienākas visām tautām, kuŗas pašreiz cieš no totalitārā režīma, kā Ukrainā, Dienvidslavijā, Polijā, Rumānijā Bulgārijā, Austrumvācijā, Latvijā, Lietuvā, Igaunijā, Ungārijā u.c. Komūnistu vaditājiem reiz jāapzinās, ka ar varu var gan okupēt valstis un pilsētas, ieņemt radiostacijas un fabrikas, bet nekad nevar okupēt cilvēku sirdis un brīvības ilgas, kā vēsture daudzkārt pierādījusi," teica A. Grosmans.

Runātāju vidū bija arī slovaku izcelsmes rūpnieks S. Romans, viens no Denisona urāna raktuvju īpašniekiem. Viņš norādīja, ka pasaules demokratisko valstu

(Nobeigums 4. lpp.)

PROTESTA DEMONSTRĀCIJA TORONTO

Kanadas etnisko grupu protesta demonstrācijā pret Pad. savienības okupāciju Čechoslovakijā piedalījās arī kupls Toronto latviešu skaits. Augšējā uzņēmumā pa kreisi: Gatavojoties protesta gājienam, pie Ontario parlamenta ēkas (no kreisās) jaunietes Rudīte Purva un Dace Zemdega. — Augšā pa labi: 4 gadus vecais čechu zēns Mlačeks bija gados jaunākais demonstrācijas dalībnieks. Apakšā: Latviešu grupa gājiena laikā, tās priekšgalā (no kreisās) LNAK izglītības nozares vaditājs J. Mežaks, DV Toronto nodaļas priekšsēdis I. Zamlovskis, LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra, LNAK politiskās nozares vaditājs V. Upeslācis un Latviešu virsnieku apvienības Kanadā priekšsēdis V. Krūmiņš.
Foto: J. Liģers

Dr. Laimonis Streips

Jaunais pasaules pārdevējs

Kad Čechoslovakijas kādreizējais valsts prezidents Eduards Benešs brauca uz Maskavu, toreizējais ASV prezidents Franklins Delano Rūzvelts deva viņam līdz ziņu: „Pasakiet Staļinam, ka viņš tās savas Baltijas valstis var dabūt!" Kad vēlāk Vinstons Čērčils pārmeta Rūzveltam, ka šādā veidā visa Austrumeiropa nokļūs komūnistu varā, Rūzvelts ciniski atbildēja: „Kas par to? Vai tad jūs gatavojaties tur dzīvot?"

Līdzīgus cinisma kalngalus sasniedzis arī jaunais pasaules pārdevējs ASV senātors Makkārtijs (Eugene McCarthy), kas par varu vēlējās kļūt demokratu partijas kandidāts ASV prezidenta amatam. Ja Čikagā jau labu laiku pirms demokratu partijas kongresa sākšanās pastiprināja policijas spēkus un kongresa vietai apvilka dzeloņstiepļu žogu, tad tas bija Makkārtija nopelns ne jau velti viņš visu vasaru bija sajūsminājis dažādas nemiernieku grupas ar savu nostāju pret kārtību pasaulē un ASV.

Makkārtijs deklarējis, ka Dienvidvietnamas valdība jāpārkārto, tajā pieaicinot arī vietkongu teroristu pārstāvjus. Še pirmais jautājums gan ir: ar kādu mandātu Makkartijs drīkstētu pārkārtot citas suverēnas valsts valdību, kuŗa turklāt ievēlēta samērā demokratiskā ceļā? Ja jau nepieciešama vietkongu pieaicināšana valdībā, tad jau tikpat labi var tūlīt Dienvidvietnamu atdot Hočiminam resp. komūnistiem, jo gala iznākums būtu pilnīgi vienāds! Ja senātoram Makkārtijam būtu kaut tikai viselementārākās zināšanas par komūnismu, tad viņš šādu domu savā vēlēšanu platformā nekad nebūtu paudis. Bet tā kā senātors Makkārtijs ir mācīts vīrs, tad jāpieņem, ka viņa programma nav vis nezināšana, bet Franklīna Rūzvelta pasaules izpārdošanas sistēmas konsekvence.

Nesenajā Čechoslovakijas okupēšanas dienā senātors Makkārtijs savukārt deklarēja, ka tas nav notikums, par kuŗu jāuztraucas, nepārprotami norādot, ka, pēc viņa un viņam līdzīgu „liberāļu" domām, Austrumeiropas jautājumi ir Pad. savienības iekšēja lieta!

Kaut vēlēšanu kampaņā senātors Makkārtijs guva šķietamus panākumus, bija tomēr maz ticams, faktiski nemaz, ka demokratu partija šādu cilvēku nominēs par kandidātu prezidenta amatam. Tagad tas piedādījies, jo partijas kongresā Čikagā par kandidātu izraudzīts pašreizējais viceprezidents Huberts Hamfrijs. Taču ASV senātā Makkārtijs paliks, viņš un viņa domu biedri. Un 1972. gadā viņi atkal mēģinās ASV vadību dabūt savās rokās. Tādēļ ir lietderīgi senātoru Makkārtiju un viņa ieskatus tuvāk iepazīt. Tādēļ ir vietā arī šis raksts, kaut Makkārtija ceribas ieklūt Baltajā namā vismaz šāgada vēlēšanās ir jau izputinātas.

Makkārtijs un viņa domu biedri ir dīvaini tipi. Senātora amatu uzņemoties, viņi taču zvērējuši aizstāvēt Amerikas savienoto valstu intereses! Taču, Pad. savienībai iebrūkot Čechoslovakijā, viņi atļāvušies apgalvot, ka ASV to pašu darot Vietnamā un esot darījusi Dienvidamerikā. Kāds ārprāts! Tas taču nozīmē, ka senātors Makkārtijs un Makgoverns uzskata, ka Pad. savienības un ASV rīcības motīvi ir līdzīgi! Tas arī nozīmē, ka šie cilvēki komūnismu un rietumpasaules demokratiju nostāda uz vienas pakāpes nu atzīst, ka abas sistēmas ir vienādi labas!

Šādas pārliecības ASV prezidenta valdīšana nozīmētu to, ka arvien lielāka daļa pasaules nokļūtu komūnisma varā, jo senātors Makkārtijs tik ļoti tic Pad. savienībai, ka vienīgi tieša invāzija ASV territorijā spētu, varbūt, viņam atvērt acis. Ir taisnība Čikagas pilsētas galvam Ričardam Dēlijam, kas, komentējot notikumus Čechoslovakijā, teica: „Amerikas savienotajās valstīs ir cilvēki, kas komūnistiem uzticas; ja viņi to dara vēl tagad, tad ir laiks tiem atmosties un izkāpt no gultas!"

Ja demokratu partija savā vidū pacieš senātoru Makkārtiju un tā domu biedrus, kā arī visus hipijus un jipijus, kuŗi tos atbalsta, tad ir skaidrs, ka Amerikas savienotajām valstīm nepieciešama vadības maiņa. Ričards Niksons katrā ziņā skaidri zina, kas ir komūnisms un kā ar to apieties.

VĒTRA VĒJU PILSĒTĀ

SPECIALRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Atklājot demokratu partijas kongresu Čikagā, atskanēja zīmīgi vārdi: „Visa pasaule raugās uz mums. No jums, delegāti, atkaarīgs, vai šis kongress paliks atmiņā kā īstens demokratiskas iekārtas izpaudums, vai arī mēs sevi padarīsim visas pasaules acīs par apsmiekla objektu!"

Tagad, kad kongress ar visām amerikāņu politiskajām partijām raksturīgajām izdarībām ir beidzies, smiekli nav dzirdami. Tieši otrādi, kongresā nežēlīgā atklātībā paustās uzskatu pretišķības apliecinājušas brīvas demokratijas īstenošanu, kaut arī tas uzspiedis smagu bažu zīmogu demokratu partijas turpmākajai nākotnei. Vai līdz ASV prezidenta vēlēšanām partijai izdosies kongresā radušās plaisas salāpīt, ir liels jautājums, bet šīs plaisas ir visizteiktākais brīvu domu pastāvēšanas apliecinājums.

Tāpat kā republikāņu partijai Miami, arī demokratiem bija jāpasaka sava nostāja Vietnamas kaŗa izbeigšanas vai turpināšanas jautājumā, nākot klajā ar skaidrām deklarācijām iekšpolitisko problēmu atrisināšanai. Tas demokratiem nenācās viegli.

Nav lielas starpības republikāņu un demokratu solījumos izbeigt rašu pretišķības, darīt galu nemieriem, apkarot vardarbību un noziegumus pilsētās un rūpēties par visu pilsoņu labklājību. Bet Vietnamas kaŗa tālākās attīstības problēmas, kuŗas republikāņiem nesagādāja nekādas grūtības, kļuva demokratu kongresa piedauzības akmens.

Senātors Makkārtijs gan piedzīvoja smagu sakāvi, bet brūces, kuŗas radījusi viņa priekšvēlēšanas kampaņa, tik drīz nesadzīs. Vēl jo vairāk tādēļ, ka pastāv nopietnas aizdomas, ka senātora Makkārtija kampaņas vaditāji un atbalstītāji ir atbildīgi par turpat 10.000 dažāda novirziena pacifistu, kreiso radikāļu, anarchistu, hipiju un jipiju (tā tagad apzīmē starptautiskās jaunatnes kustību) demonstrantu sapulcināšanu kongresa laikā Čikagā, lai tie ar savu klātieni un demonstrācijām iespaidotu kongresa norisi.

Čikagas pilsētas galva Ričards Dēlijs, [illegible] pašu demokratu partijas „dūžiem", miera un kārtības uzturēšanai bija mobilizējis visus pilsētas policijas spēkus, kuŗiem talkā drošības dēļ bija aicinātas arī nacionālās gvardes vienības. Un nebija arī ilgi jāgaida uz demonstrantu sadursmēm ar kārtības sargiem...

Nav šaubu, ka kautiņu izprovocēja bija demonstranti, bet tie nebija galvenie cietušie. Cietēja bija demokratu partija. Ir iespējams, ka „Dēlija armija" maziet pārcentās, jo sadursmju laikā asaru gāzes miglā ar policijas nūjām sāpīgus belzienus dabūja arī kādi 30 preses ļaudis, par ko amerikāņu laikrakstī tūlit apvainoja Ričardu Dēliju un viņa policiju necilvēcīgā brutalitātē. Bet lai kā būtu, fakts ir un paliek, ka Čikagas ielās kautiņos plūda pašu amerikāņu asinis. Vai vainīgi bija jaunieši, kuŗi smadzenes cenšas aizstāt ar bārdām, vai arī Čikagas kārtības sargi, kuŗi bija novilkuši „baltos cimdus", tas nav svarīgi.

Katrā ziņā šīs sadursmes visā reālitātē pierādīja gruzdošās pretišķības amerikāņu sabiedrībā. ASV pilsoņu politiskajā domāšanā nekad nav bijuši tik krasi izteikti pretēji uzskati. To dažādība arī atklāti paudās demokratu partijas kongresā. Un šo uzskatu krasās atšķirības nevar apslāpēt ne skaisti vārdi, ne izmisīgas deklarācijas par vienotības nepieciešamību. Bet tieši tas, ka pretējās domas Vietnamas kaŗa un citos sasāpējušajos politiskajos jautājumos tik atklāti izteica un uzklausīja, pierādīja, ka demokratiska domu brīvība amerikāņiem nav tikai tukša fraze.

28. augusta naktī, kad turpat aiz dzeloņstiepļēm iežogotās un bruņotu sargu apsargātās kongresa zāles, pie Konrada Hiltona viesnīcas, demonstranti akmeņiem apmētāja policiju, lai ar to demonstrētu pret Huberta Hamfrija nominēšanu par demokratu partijas kandidātu ASV prezidenta vēlēšanām šāgada 5. novembrī, partijas delegāti tomēr ar lielu balsu vairākumu iziķīrās dāvāt savu uzticību pašreizējam viceprezidentam un Džonsona valdības politikas atbalstītājam Hubertam Hamfrijam.

Tā ir ironija, ka kādreiz par kreiso radikāli dēvētais Huberts Hamfrijs jauno kreiso radikāļu acīs kļuvis par ienīstu reakcionāru kaŗa kūdītāju... Ar nominēšanu ASV prezidenta amata kandidātūrai Hamfrijs savā ilgajā politiķa karjērā tagad tomēr sasniedzis gandrīz pašu virsotni.

Ceļu uz Balto namu viņam tomēr blīstami apdraud republikānis Ričards Niksons. Bet — vai tikai Niksons? Ir liels jautājums, vai Hamfrijam izdosies līdz vēlēšanu dienai atkal apvienot nule aizvadītajā kogresā sašķelto demokratu partiju.

Kad Huberts Hamfrijs kongresa nobeigumā teica tradicionālo kandidātūras pieņemšanas runu, viņa vienīgais nopietnais demokratu partijas kandidātūras apstrīdētājs Makkārtijs bija aizgājis: senātors runas laikā ļuvējā parkā sarunājās ar policijas apskādēto demonstrantu vaditājiem.

Jau sākušās valodas, ka 5. novembra vēlēšanās bez Niksona, Hamfrija, Amerikāņu neatkarības

(Nobeigums 3. lpp.)

21. augusts - likteņīgā komūnisma kļūda

Sniedzam Brīvās Latviešu Balss 22. augusta radioraidījuma tekstu. BLB programmas, kuŗas pārraida no Rietumeiropas, ir viena no nedaudzajām iespējām, kā sasniegt mūsu tautu okupētajā Latvijā. Tai pretim stāv visa komūnistu prese, radio un televīzija, kā arī ap 10.000 labi apmācītu aģitātoru (skat. „Cīņa" šāgada 27. aprīļa numurā. Visi aŗ cināti nākt talkā Brīvajai Latviešu Balsij.

Brāļi un māsas Latvijā!

Šajās Čechoslovakijas okupēšanas dienās padomju vara arī Latvija grib nogriezt no pasaules vairāk nekā parasti. Okupantu dienestā esošie aģitātoru tūkstoši nervozāk un uzmācīgāk nekā jebkad agrāk jums mēģina stāstīt Maskavas versiju par notikumiem Viduseiropā. Okupantu radio, televīzija un avīzes jūs pārplūdina ar vārdu miljoniem, lai pierādītu, ka melns ir balts, ka mazas kaimiņzemes okupācija ir tās atbrīvošana un ka vergu turētājs nav nekas cits, kā laimes un brīvības nesējs. Jā, tieši to Maskava apgalvoja arī 1940. gada 17. jūnijā, kad tā okupēja mūsu zemi.

Kopš šīs vissmagākās dienas mūsu tautas jaunlaiku vēsturē katrs brīdis un mirklis, katra sekunde un minūte mums nemitīgi atgādina kādus melus, kādus visnekaunīgākos melus mums bija skandinājusi okupantu vara, kas to pašu dara vēl šodien. Ar negantu skubu Maskavas varas nesēji un kalpi Latvijā tagad pūlas apmelot un nopulgot mūsu likteņa biedrus — čechus un slovakus, kas bija vēlējušies atbrīvoties no Kremļa imperiālistiem un dzīvot brīvībā. Tas nekādā veidā nebūtu apdraudējis padomju varas pozicijas Viduseiropā, vēl jo vairāk tādēļ, ka Prāgas valdība nebūt nestrādāja pretim Maskavas interesēm.

„Mēs vienīgi vēlējāmies atvērt logu, lai vaŗētu elpot," teikts čechu rakstnieku apvienības pēdējā uzsaukumā, pirms to izdzenāja un izklīdināja iebrucēji. Jo — tieši čechu un slovaku alkas, pat aptuveni nekas cits, šausmināja Maskavu visvairāk! Ne no kā cita Kremļa varasvīri nebaidās briesmīgāk, kā no brīvības uguns pārsviešanās uz pašu Pad. savienību un tās okupētajām zemēm, arī uz Latviju.

Bet šoreiz ar savu varmācīgo iebrukumu Čechoslovakijā Kremlis ir pārrēķinājies visvairāk, kā vēl nekad citreiz. Tas režīms, kuŗu Maskava grib uzspiest Čechoslovakijai, ir tanku komūnisms, tas pats, kuŗa iebrukumu pieredzējām mēs 1940., 1944. un 1945. gadā. Bet šis tanku komūnisms ir tieši šobrīd pieredzējis savu vislielāko vājumu. Tas demonstrējis savu politisko nespēju rast atrisinājumu, nespēju pārliecināt, godīgi izlīgt, sameklēt kompromisu. Vēl vairāk — Maskava ar saviem tankiem galīgā veidā iezīmējusi pasaules komūnisma kustības sabrukumu. 1968. gada 21. augusts ir izšķirīgā ceļa zīme komūnisma gala sākumam.

Turpat vai visas rietumvalstu komūnistu partijas ir norobežojušās no Maskavas pēdējā varas akta. To tās darījušas apstākļu spiestas, jo, ja to nedarītu, zaudētu jebkādu iespaidu savu sekotāju vidū. Vēl vairāk — Kremļa varasvīrus visasāk nosodījušas tieši vislielākās Rietumeiropas komūnistu partijas Itālijā un Francijā. Nav neviena garīgi brīva cilvēka uz visas mūsu planētas, kas atzītu 21. augusta varas aktu. Pat pašā komūnistu varas lokā valda sajukums un nemiers, kas pieņemas arvien lielāks. Rumānija un Dienvidslavija atklāti nosodījusi sarkanarmijas iebrukumu Čechoslovakijā. Ungāri un poļi — sensenās brīvības cīnītājas tautas — ar vislielāko nepatiku un pretīgumu spiesti sekot Maskavai, kuŗa tos iejūgusi saviem mērķiem.

Un pat padomju vienkāršie karavīri, cik spriežams pēc saņemtajām ziņām, jūtas ļoti nelaimīgi savā brīvības apspiedēju lomā. Jau Ungārijas tautas revolūcijas gadījumā 1956. gadā šis nemiers sarkanarmijā izpaudās ļoti spilgti, un okupācijas spēku vadība bija spiesta ķerties pie visdrastiskākajiem līdzekļiem. Tai pašā laikā iebrucēji Čechoslovakijā atduŗas uz noteiktu tautas pretestību. Tiem radušās arī ļoti lielas grūtības, lai atrastu vispār kādu čechu vai slovaku tautības nodevēju, kas būtu ar mieru, līdzīgi Kirchenšteinam un Vilim Lācim, izveidot leļļu valdību un izpildīt okupantu pavēles. Lai mērs būtu pilns, pirmo reizi komūnistu orbitā valsts tagad Apvienoto nāciju drošības padomē apsūdzējusi Pad. savienību agresijā.

Īsi: padomju vara 1968. gada 21. augustā izdarījusi vislielāko kļūdu savā pussimt gadu ilgajā vēsturē. Tā iedomājās apturēt neapturamu vēstures attīstību ar tankiem, raķetēm un izplētņu lēcējiem ar sagrozījumiem, nodevību un viltojumiem. Nelīdzēs komūnistu pastāvīgie pavadoņi— varmācība un meli. Tie galu galā nav palīdzējuši nevienam diktātoram, nevienam asiņainas varas nesējam.

Nākotne ir mūsu, nākotne ir tautu brīvībai, arī latviešu tautas brīvībai. Brīvības liesmas ir pārņēmušas ar pašu tautu cietumu — Pad. savienību!

Un tagad, liekas, vispiemērotākās šim brīdim būs dažas vārsmas no mūsu lielā brīvības dezjnieka Raiņa „Pastarās tiesas": Klints jūsu pilis/No pleciem sev vels/ Un, brīvi sliedamās,/ Galvu cels./ Kur tad jūs bēgsit,/ Kuŗš kalns jūs glābs,/Kad kalns un leja/ Tik atriebt slāps?

LATVIJA

71. N-RS. TREŠDIENA, 1968. GADA 4. SEPTEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4. Ont.; tālr. 531—4533;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr 759—8076;

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $.4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numuŗa cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

Arī politisko bēgļu likvidētājs dezertēja

(Nobeigums)

Pēdējā laikā daudz rakstīts un lasīts par jau pieminēto Kimu Filbiju. Viņš bija viens no visekmīgākajiem Kremļa spiegiem, un viņa vārds cieši saistīts ar neticamo patiesību, ka Kremlim gandrīz izdevās iedabūt savu vīru britu izlūkošanas vadītāja postenī. Kādu laiku Filbijs vadīja britu pretizlūkošanas dienesta padomju sektoru. Uz viņa sirdsapziņas gulstas daudzu Pad. savienības apspiesto tautu brīvībā izkļuvušo nacionālistu apzināta sūtīšana nāvē. Ir zināms, ka piecdesmito gadu pēdējā cēlienā šķietami „nacionālās palīdzības atbalstīšanai" no Londonas uz Latviju un Igauniju nosūtīja vairākus britu slepenajā dienestā iesaistītos baltiešus (igauņu majora K. un latviešu kapteiņa L. liecības). No tiem atgriezās tikai divi — tieši tie, kuŗi neparedzētu iemeslu dēļ bija ignorējuši Filbija norādījumus. Pārējos Filbijs bija iespējējis tieši ķekas rokās.

Savās atmiņās, kuŗas reizē publicētas Maskavā un arī Rietumos, Filbijs cita vidū pastāsta par amerikāņu un britu slepenā dienesta kopīgajiem pasākumiem aģentu apkaŗošanā Lielbritanijā un ASV. 1944./45. gadā amerikāņi atklājuši, ka informācija par svaŗīgiem militāriem noslēpumiem Maskavas rokās nokļūst ar Lielbritanijas sūtniec. Vašingtonā starpniecību. Amerikāņu aizdomas nevēršas pret vainīgo angļu diplomātu Gaiju Bardžesu, izšķiežot daudz laika un līdzekļu visu sūtniecības kalpotāju izsekošanai. Tā, piemēram, par kādu latvieti, kas apkopusi sūtniecības telpas, FBI aģenti sarakstījuši 15 lapu gaŗu ziņojumu, kuŗā sīki aprakstīta šīs latvietes, viņas vecmāmiņas, radu un draugu ikdienas gaitas, dzīvokļa iekārta, nedēļu nogaļu izbraukumi un tālruņa sarunas.

Francijas uzraudzības iestādes 1964. gadā apcietināja padomju spiegu Žoržu Pako. Šis Francijas kaŗa ministrijas ierēdnis vairākus gadus Maskavai piegādāja gandrīz visus svaŗīgākos aizsardzības plānus. Cik nozīmīgs šis spiegs bijis Kremlim, liecina viņam piespriestais sods — mūža ieslodzījums cietumā. Amerikāņu sensācija acese vēl šogad pasauli pārsteidza ar apgalvojumu, ka viens no tuvākajiem ģenerāļa Degolla padomdevējiem ir Maskavas aģents. Tā kā informācijas avots bija viens no franču izlūkošanas dienesta kādreizējiem ierēdņiem, kas pazīstams kā Degolla politisks pretinieks, tad šim apgalvojumam nav lielas ticamības. Katrā gadījumā ar Pako apcietināšanu Kremļa slepenā dienesta darbība Francijā saņēma smagu triecienu.

1964. gadā atbruņošanās konferences laikā Ženēvā miklainā kārtā pazuda Pad. savienības delegācijas loceklis — čekas virsnieks Jurijs Nosenko. Pēc kāda laika viņš parādījās Vašingtonā un atklāja amerikāņiem vairāk par padomju jaunākajiem ieročiem un slepenā dienesta metodēm nekā jebkuŗš cits pārbēdzējs. Drīz vien Ņujorkā „iekrita" kāds Kremļa aģents, kuŗa uzdevums bija likvidēt Nosenko, kuŗa uzturēšanās vieta ASV ir viens no visrūpīgāk glabātajiem Pentagona noslēpumiem.

Sešdesmito gadu sākumā Vīnē pie rietumu sabiedrotajiem pārbēga ungāru slepenās policijas virsnieks Bela Lapusniks. Viņš bija paņēmis līdz Rietumeiropā operējošo Pad. savienības satelītvalstu spiegu tīkla aģentu sarakstu. Ungāru pārbēdzējs tālāk par Vīni tomēr netika, jo čekas gaŗā roka to sasniedza vēl Austrijā: kādu rītu cieši apsargātā viesnīcas istabā viņu atrada noindētu.

Tai pašā laikā Rietumberlīnē pie sabiedroto uzraudzības iestādēm patvērumu meklēja Austrumvācijas pretamerikāņu izlūkošanas daļas vadītājs Ginters Menels. Pateicoties viņa sniegtajai informācijai, Rietumvācijā likvidēja plašu padomju spiegu tīklu, kas bija paspējis iefiltrēties pat Bonnas valdības iestādēs.

1965. gadā atklāja, ka Anglijas gaisa spēku ministrijas ierēdnis Franks Bosards Maskavai nodeva slēpumus. Bosardam šī nodevība 20 gadu jāpārdomā angļu cietuma mūros.

Jurijs Loginovs bija Kremļa spiegs Dienvidafrikā. Pretēji Abelam un Londēlam, kuŗi pēc notvēršanas prata stūrgalvīgi klusēt, Longinovs bija viens no visrunīgākajiem Maskavas spiegiem. Viņš sīkumos pastāstīja par Kremļa aģentu darbību 20 valstīs.

Viena no lielākajām „zivīm", kas pārpeldēja sabiedroto pusē, ir

(Nobeigums 6. lpp.)

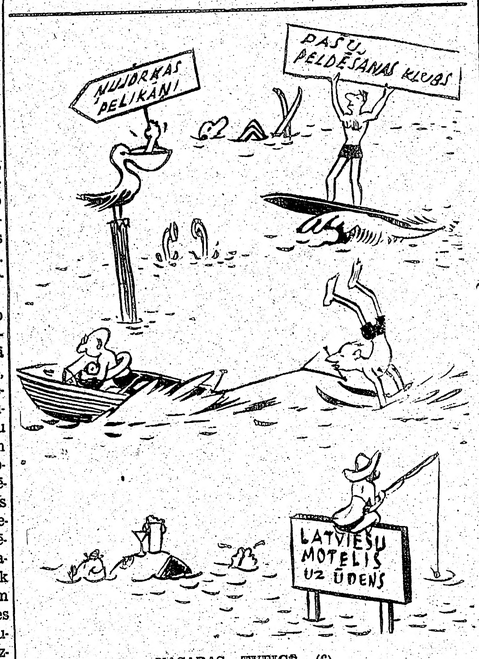

VASARAS TVEICE (6)

Jo karstāk, jo labāk... Ed. Keiša karikatūra

LASĪTĀJU VĒSTULES

IR KĀ KVIESĀJS, TĀ KVIESĀJI

„Agronome" šī laikraksta 21. augusta numura lasītājas vēstulē izsakās, ka V. Irbes ceļojuma piezīmēs „Svešos vējos" minēto jēdzienu „kviesāji" nekur neesot sastapusi. Man tik jauni nav gājis, tādēļ še minēšu dažus faktus.

Latviešu pareizrakstības vārdnīcas 55. lappusē atrodams kā jēdziens „kviesājs" (lauks), tā arī „kviesāji" (kviešu stiebru paliekas pēc plaujas). Domāju, ka V. Irbe šādā nozīmē apzīmējumu arī lietojis. Analoģijā taču daudz lietots „rugāju" apzīmējums tiešā un netiešā nozīmē. Latvju enciklopēdijas 2205. lappusē lasāms, ka rugāji ir labības stiebru apakšējā daļa, kuŗa paliek tīrumā pēc nopļaušanas. Manā dzimtajā pusē (Ļaudonā) daudz dzirdējām par lopu ganīšanu rugājos, rugāju iearšanu, augstiem rugājiem. Vai pārnestā nozīmē nelietojam „vaigu rugāji", t. i. paaugusies bārda, tāpat „iešana grūta kā rugājos"?

Arī agronoms, ASV

☆

NEPAREIZS APGALVOJUMS

F. Vilmaņa lasītāja vēstulē „Ar spēku kaulos, bet vāju garu" LA 17. augusta numurā lasāms nepareizais apgalvojums, ka ABN ir „veco krievu politiķu" organizācija. ABN ir organizācijas pilnā nosaukuma Antibolshevik Bloc of Nations saīsinājums. Šīs organizācijas priekšsēdis (jeb kā šai zemē saka — prezidents) ir neatkarīgās Ukrainas, kuŗu kā vienu no pirmajiem upuŗiem savai imperijai pievienoja Maskava, bijušais ministru prezidents Jaroslavs Stetsko. ABN neatrodas nekādā krievu imperiālistu iespaidā. Tieši otrādi, ABN cīnās pret šo krievu imperiālismu, cīnās arī par Maskavai paklauto satelītu (piemēram, Čechoslovakijas) neatkarību un atbrīvošanos no Kremļa virskundzības, kā arī par Pad. savienībā iekļauto „brīvo republiku", ieskaitot visas trīs Baltijas valstis, brīvību. Latviešu nacionālajai apvienībai Kanadā ir pārstāvis šai organizācijā.

N. Ambers, Toronto

☆

IZTIKSIM BEZ KOMIKIEM!

Ar interesi izlasīju Ligitas Balodes ievadrakstu „Latviešu jaunietis un latviešu grāmata" šī laikraksta 10. augusta numurā. Visumā jāpiekrīt tam, ko raksta autore, bet man katēgoriski grības iebilst pret L. Balodes domu, ka latviešu laikrakstu izdevēji darītu svētīgu darbu, ja pievienotu savai avīzei „komiku" lapu.

Kaut nav noliedzams, ka šī kontinenta bērni un jaunieši saindēti ar „komiku" lasīšanu, viņi tomēr tik ātri amerikāņu avīzes neķeŗ, lai skatītu šos „komikus", kā autore raksta. Man liekas, nedrīkstētu šaubīties, ka vēl mazāk bērni ķertu latviešu avīzi, ja tajās būtu „komiki". Nē, ar „komiku" ievietošanu bērnus latviešu laikrakstu lasīšanā neieinteresētu, tikai pieaugušajiem lasītājiem laupītu telpu, kuŗu var izmantot daudz lietderīgāk. Amerikāņu un kanadiešu laikraksti ir ļoti biezi un var atļauties kādu lapu izniekot ar „komiklem", bet plānie latviešu laikraksti, kas iznāk tikai divas vai reizi nedēļā, nedrīkst izniekot telpu, lai, varbūt, piedabūtu kādu bērnu desmitu apskatīt „komikus", jo pārējo daļu viņi tik un tā nelasītu. Ievērosim, ka latviešu laikrakstu lasītāji galvenokārt ir vecākā un vidējā paaudze, un tā par „komiklem" neinteresējas. Tādēļ iztiksim arī turpmāk bez tiem.

P. S., Ņujorkā

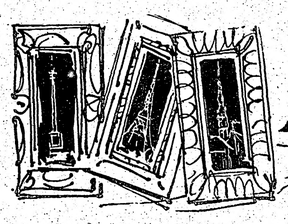

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(39. turpinājums)

Līdz šim esam aplūkojuši Hūna mākslas attieksmes ar franču sava laika redzamāko gleznotāju mākslu, neatkarīgi no tā, ko par viņu pašu teikuši mākslas vēsturnieki un mākslas kritiķi. Pienācis laiks pievērsties arī viņiem.

Pirmais, kas mūs šai sakarā pārsteidz, ir gluži nesaprotamā, lai neteiktu „aizkustinošā" vienprātība spriedumos, ne tikai starp latviešiem un cittautiešiem, bet arī starp nacionālistiem un internacionālistiem, starp Latvijas neatkarīgās valsts kritiķiem un PSRS mākslas noteicējiem.

Visi šie mākslas vēsturnieki un kritiķi — ar vienu vienīgu izņēmumu — saista Hūnu ar Delarošu.

„Hūns Krievijā baudīja klasicisma skolu, bet Parīzē izvērties par romantiķi Delaroša garā." (1)

Šo vērtējumu sastopam Anša Gulbja apgādātā Latviešu konversācijas vārdnīcā, kas laista klajā 1931. gadā. (12.260. lpp.)

„Jānožēlo, ka arī latvieti K. Hūnu Parīzē vairāk valdzināja nevis Delakruā, bet gan Delaroš." (2)

Nožēlu izsaka Uga Skulmes citādi tik bagātā un kompetentā prof. Vilhelma Purvīša virsredakcijā un Visvalža Penģerota rediģētajā Grāmatu Drauga apgādā iznākušā Mākslas vēsturē. (II, 263. lpp.)

Iemaļus, lai mums atļauts neaizmirst šo pretrunīgo abu autoru konstatējumu. Viens saka, ka Hūns Parīzē kļuvis par romantiķi Delaroša garā, otrs, ka viņu nav valdzinājis romantiķis Delakruā.

„Parīzē viņš (Hūns) pilnīgi pieslējās Delakruā banālizētāja P. Delaroša (sk. 263. lpp.) ievadītam melodrāmatiskajam vēsturisko skatu gleznošanas virzienam..." (3)

Šīs rindas atrodam tai pašā nule minētajā Mākslas vēsturē (407. lpp.), rindas, ko parakstījis pats redaktors Penģerots, atsaucoties uz 263. lappusi, kur Delaroša māksla nodēvēta par „safrizētu salona romantismu".

„Hūns... apmetās Parīzē, kur pieslējās Delaroša melodrāmatiskās vēstures glezniecības skolai." (4)

Tā, atkārtojot Penģerota spriedumu, rakstīja Stokholmā 1950--1951. gadā klajā laistajā Latvju enciklopēdijā tās līdzstrādnieks mākslas lietās. (I, 763. lpp.)

„... Kārlis Hūns... mācījies Pēterburgas Akadēmijā un Parīzē pie Delaroša, kuŗa melodrāmatizēto vēstures gleznieciību viņš ieviesa arī Krievijā." (5)

Arī šīs domas atrodamas turpat Latvju enciklopēdijā. (I, 677. lpp.)

Kārlis Hūns dzīvojis Parīzē, kur „viņš strādājis pie P. Delaroša un Š. Konta" — wo er unter P. Delaroche und Ch. Comte arbeitete. (6)

Šīs ziņas atrodamas plašajā, 37 sējumus aptverējā vācu mākslas leksikonā Allgemeines Lexikon der bildenden Kuenstler von der Antike bis zur Gegenwart, begruendet von Dr. Ulrich Thieme und Dr. Felix Becker, Verlag von E. A. Seemann, Leipzig 1925, pārspiests fotomechaniskā veidā 1965. gadā, XVIII, 101. lpp.

Franču mākslas vēsturnieka Benezita 8 sējumu visu laiku un visu zemju gleznotāju, skulptoru, zīmētāju un gravieŗu vārdnīcā (E. Bénézit, Dictionnaire des Peintres, Sculpteurs, Dessinateurs et Graveurs, de tous les temps et de tous les pays par un groupe d'écrivains spécialistes français et étrangers), kas iznākusi pēdējā izdevumā Parīzē Librairie Gruend 1960. gadā, IV sējuma 24. lappusē lasām.

„Viņš (Hūns) bija Pōla Delaroša atdarinātājs" — Il fut un imitateur de Paul Delaroche. (7)

Un arī Lielās padomju enciklopēdijas (Boļšoja sovjetskaja enciklopēdija) 1930. gada izdevumā (XIX, 819. lpp.) atrodam šo ziņu: Hūns „Parīzē strādāja pie Delaroša" — (8)

Te nu mums ir astoņas atsauksmes par Hūnu, kas viņa mākslu saista ar Pōlu Delarošu.

Divi enciklopēdijas un viens mākslas leksikons apgalvo, ka Hūns mācījies pie Delaroša: mācījies pie... Delaroša, wo er unter Delaroche... arbeitete, v Parīžē rabotal u Delaroša. Pārējie teksti apmierinās ar norādi, ka Hūns „pilnīgi pieslējās... Delaroša gleznieciības virzienam, ka Delarošs valdzinājis Hūnu, ka Hūns bijis Delaroša atdarinātājs.

Mūsu pirmais pienākums pret Hūnu un latvju mākslu ir noskaidrot, vai šī apbrīnojami vienprātīgā Hūna mākslas novērtēšana saskan ar patiesību.

Sāksim ar pirmajiem trim apgalvojumiem, kas pasludina, ka Hūns ir mācījies pie Delaroša.

Vai tā ir? Nē, tā nav. Šie apgalvojumi ir klaja nepatiesība. Daži saka, ka mākslā un milestībā varot būt vairāk patiesības. Varbūt. Bet ne chronoloģijā. Te patiesība ir tikai viena. Noslēpumainais laika rats nav atgriežams atpakaļ ne par sekundes tiesu, kur nu vēl par gadiem! Un Hūns, lūk, ieradās Parīzē septiņus gadus pēc tam, kad Delarošs šo bēdu ieleju bija līķa ratos atstājis. Delarošs mira 1856. gada 4. novembrī, Hūns ieradās Parīzē 1863. gada decembrī.

Pasvītrosim teikto: Hūns nekad nav Delaroša vadībā strādājis. Aiz neatsaucamiem, neapstrīdamiem un neapšaubāmiem nepielūdzamā laika diktētiem iemesliem. Delaroša nāves diena ir visiem interesentiem zināma, jo to atzīmē visas enciklopēdijas un vārdnīcas, kuŗās viņa vārds atrodams, ieskaitot minēto vācu Allgemeines Lexikon der bildenden Kuenstler un krievu Boļšaja sovjetskaja enciklopēdija.

Tātad, apgalvojums, ka Hūns mācījies pie Delaroša ir klaja nepatiesība, nepatiesība, kas apliecināta trīs valodās: latviešu, vācu un krievu.

Bet kā ir ar tiem pieciem autoriem, kas apgalvo, ka Hūns pieslējies Delaroša gleznošanas veidam, vai pat vienkārši viņu imitējis?

Pārbaudīsim.

Kā visos laikos, arī Delaroša laikā bija gan „jaunie", gan „vecie", gan „mērenie", pēdējie, protams, vairākumā.

Jaunie bija romantiķa Delakruā domu biedri, vecie — Davida cienītāji, vairums bija nepiedalīgi un nedroši, pussaubīgi, pusvienaldzīgi pludoja šurp turp piesardzīgā neskaidrībā.

Delarošs pieslējās vairākumam, jo zināja, ka no vairākuma atkarīga noteikšana Salonā un ārpus Salona, ienākumi, panākumi un labais vārds. Mākslinieka pirmais bauslis viņam šķita prasme uzminēt publikas gaumi, tad gleznot tai. Bet kā šo gaumi uzminēt? Paturot allaž skaidru, vēsu prātu. No tā izrietēja Delaroša „piesardzība līdz aukstumam", no tā arī izrietēja viņa banālā majestāte un majestātiskā banālitāte. Un te varbūt nebūtu lieki iestarpināt Bernarda Šova spriedumu: „Tautas masu gaumes sagandēšana un jūtu nepatiesīgums aizgājis tiktāl, ka tā glezna, kas patīk vairāk nekā 10% no tautas, būtu uz vietas jāsadedzina."

Māksla Delarošam nebija ne degsme, ne kaisle, ne likteņīga apsēstība, ne dzīves jēga. Māksla Delarošam bija ienākumu avots. Viņš nedomāja savu otu vērst polemikas instrumentā ne politikā, ne mākslā. Viņa vienīgais dieveklis bija publika — savā vairumā pilsoniska kā viņš pats.

(Turpinājums sekos)

Eiropas dziesmu

(Nobeigums)

Latviešu jaunās instrumentālmūzikas koncerts sniedza gandrīz tikai vēl nedzirdētu mūziku. Mūsu jaunā pianiste Māra Biezaite no Austrālijas apgāroti un ar dziļu mūzikālitāti atskaņoja Volfganga Dārziņa „Preludes", un šķita, ka šo īpato, intimo un dvēseliskoo mūziku nemaz labāk nevar spēlēt. Gribētos vērst latviešu sabiedrības uzmanību uz šo apdāvināto pianisti, kuŗa pašreiz papildinās Parīzes konservātorijā. Lai viņai būtu piešķirts sasniegt galotni! Viņai uz to ir dotības.

I. Pavasara „Duetu flautai un vijolei" atskaņoja Maija Lielause un Džeks Makdugals. Atskaņojums vietām bija ļoti glīts un solīds, bet visumā ne viscaur techniski drošs, kas sevišķi bija jūtams pēdējā daļā.

Atis Teichmanis un Ramons Valters iedvesmoti un mākslinieciski suverēni atskaņoja Longīna Apkalna „Sonātīnu" un Alberta Jēruma 2. sonātu čellam un klavierēm'. Kaut kompozicijas technika šai darbā radikāli moderna, nebija grūti izsekot mūzikālajām domām, to attīstībai formu izveidojumos, kontrastējošajiem posmiem. Izcili skaņdarbi.

Andra Vītoliņa darbu klavierēm Latvijas brīvības dzejnieka Raiņa piemiņai (Prologs un Epilogs) pārliecinoši spēlēja Māra Biezaite. Kompozicijai ir laba klavieŗu faktūra, bet savā uzbūvē atgādina Fr. Lista stilu: svinīgie akordi, diskantā spēlētās figūras un citi paņēmieni.

Ar lielāko interesi bija gaidīts Sēnfelda „Trio flautai, altam un čellam", jo par to iepriekš bija valodas, ka tas ārkārtīgi grūti spēlējams. Un tiešām tā arī bija. Visi trīs spēlētāji — Lielause, Makdugals un Vigfusons — nepārtraukti bija nodarbināti ar vissarežģītākajām ritmiskām figūrām, kuŗas virpuļoja no sākuma līdz galam. Varbūt, ja šo darbu dzirdētu pārdesmit reižu, tam varētu izsekot. Komponists šo darbu nosaucis par „Šarādēm". Nosaukums, varbūt, daudz ko iezīmējot.

Longīna Apkalna „Koncerta mūzika divi daļās obojai un klavierēm" ir vērtīgs pienesums mūsu mūzikas literātūrai. Šis darbs nesenajā sacensībā ieguva pirmo godalgu. Šai mūzikai ir sava īpata gultne, kuŗā katram instrumentam sava patstāvīga un ļoti izteiksmīga partija. Andrejs Jansons un Māra Biezaite atskaņojumā apliecināja mūzikālu vijīgumu un smalkjūtību niansēs.

Koncertu pabeidza ar Tālivalža Ķeniņa „Kvintetu", kuŗu atskaņoja Ramons Valters (klavieres), Maija Lielause (flauta), Andrejs Jansons (obojs), Džeks Makdugals (vijole) un izcilais

Maira Bund
dzes Ņujorka
tības biroja
mu sacensīb
stipendiju 5
skolu grupā

(37. turpinājums)

Ilga ieradās pat vēl agrāk — īsi pirms pārtraukuma. Kalnupes kundze, nācēju jusi, piecēlās no sava darba galda un g

— Man ļoti žēl, — viņa satvēra Ilga Mēs visi jūtam jums līdz. Tam vajadzēja mīgam pārdzīvojumam, saņemot ziņu jas, ka pret jūsu vīru noticis slepkavība jums.

— To spēj saprast tikai tāds, kas pa dzīvojis, — Ilga raudzījās Kalnupei gaŗa

Viņas bija apmēram viena auguma, bē izskatījās mazāka. Pāris liekās mārciņa prata noslēpt, un tāpēc dažas asākas aiz muguras saukāja par Muciņu. Bet bez ļaunuma, jo arī Anna Kalnupe nev na nevēlēja.

— Bet kā Griezes kungs tur gadījās upe jautāja. — Mans vīrs teica, ka sē Latviešu namā. Tas pavisam citā virzi

Par šo jautājumu bija domājusi ar Vincents nebija paspējis atbildēt. Viņu sāpju lēkme ik reizi, kad viņa naktī sl to bija jautājusi. Bet traki, ka to tik ā citādi pastulbā Muciņa.

— Vincents mīl pastaigāties. Viņš sēdēm apmet kādu līkumu, lai izvēdi

Eiropas dziesmu svētku koncerti

(Nobeigums)

Latviešu jaunās instrumentālmūzikas koncerts sniedza gandrīz tikai vēl nedzirdētu mūziku. Mūsu jaunā pianiste Māra Biezaite no Austrālijas apgaroti un ar dziļu mūzikālitāti atskaņoja Volfganga Dārziņa „Preludes", un šķita, ka šo īpato, intimo un dvēselisko mūziku nemaz labāk nevar spēlēt. Gribētos vērst latviešu sabiedrības uzmanību uz šo apdāvināto pianisti, kuŗa pašreiz papildinās Parīzes konservatorijā. Lai viņai būtu piešķirts sasniegt galotni! Viņai uz to ir dotības.

H. Pavasara „Dūetu flautai un vijolei" atskaņoja Maija Lielause un Džeks Makdugals. Atskaņojums vietām bija ļoti glīts un solids, bet visumā ne viscaur techniski drošs, kas sevišķi bija jūtams pēdējā daļā.

Atis Teichmanis un Ramons Valters iedvesmoti un mākslinieciski suverēni atskaņoja Longina Apkalna „Sonātīnu" un Alberta Jēruma 2. sonātu čellam un klavierēm'. Kaut kompozicijas technika šai darbā radikāli moderna, nebija grūti izsekot mūzikālajām domām, to attīstībai formu izveidojumos, kontrastējošajiem posmiem. Izcili skaņdarbi.

Andŗa Vītoliņa darbu klavierēm Latvijas brīvības dzejnieka Raiņa piemiņai (Prologs un Epilogs) pārliecinoši spēlēja Māra Biezaite. Kompozicijai ir laba klavieŗu faktūra, bet savā uzbūvē atgādina Fr. Lista stilu: sviniģie akordi, diskantā spēlētās figūras un citi paņēmieni.

Ar lielāko interesi bija gaidīts Šēnfelda „Trio flautai, altam un čellam", jo par to iepriekš bija valodas, ka tas ārkārtīgi grūti spēlējams. Un tiešām tā arī bija. Visi trīs spēlētāji — Lielause, Makdugals un Vigfusons — nepārtraukti bija nodarbināti ar vissarežģītākajām ritmiskām figūrām, kuŗas virpuļoja no sākuma līdz galam. Varbūt, ja šo darbu dzirdētu pārdesmit reižu, tam varētu izsekot. Komponists šo darbu nosaucis par „Šarādēm". Nosaukums, varbūt, daudz ko izskaidro.

Longīna Apkalna „Koncerta mūzika divi daļās obojai un klavierēm" ir vērtīgs pienesums mūsu mūzikas literātūrai. Šis darbs nesenajā sacensībā ieguva pirmo godalgu. Šai mūzikai ir sava īpata gultne, kuŗā katram instrumentam sava patstāvīga un ļoti izteiksmīga partija. Andrejs Jansons un Māra Biezaite atskaņojumā apliecināja mūzikālu vijīgumu un smalkjūtību niansēs.

Koncertu pabeidza ar Tālivalža Ķeniņa „Kvintetu", kuŗu atskaņoja Ramons Valters (klavieres), Maija Lielause (flauta), Andrejs Jansons (oboja), Džeks Makdugals (vijole) un izcilais islandiešu čellinieks Einars Vigfusons. Tas bija plašākais skaņdarbs programmā. Kaut ansambļa šī darba saspēlei bija veltījis daudzas stundas, tad tomēr pietrūka īstas iedvesmes. Tam par iemeslu, varbūt, bija vēlā vakara stunda un arī nenoliedzamais fakts, ka īpaši modernās mūzikas atskaņojumiem nepieciešami daudz vairāk kopmēģinājumu nekā praktiski bija iespējams. Cerēsim citu reizi šo darbu dzirdēt pilnīgākā iestudējumā, kas savukārt ļaus lielāku iedziļināšanos.

Čellinieks Einars Vigfusons rakstnieku čelienā iejūtīgi spēlēja H. Pavasara „Vēlā vakarā" un J. Mediņa „2. improvizāciju" ar A. Jērumu pie klavierēm.

Beigās daži vārdi par Gundāra Pones „...ossia", kas tiešām iekļuvis programmā aiz pārpratuma, jo neviens nevarēja iedomāties, ka ar solidajām mūzikālajām zināšanām apbrunotais Ņujorkas mūzikas profesors, kas mūsu mūzikas literātūrai devis skaistu vijoļkoncertu, spēj izdomāt darbu un to vēl apzīmēt par „mūziku', kas īstenībā iederētos cirkā, kur klauni uzjautrina publiku, kamēr nomaina rekvizītes nākošajam numuram. Ģeķu izdarības nav sajaucamas ar nopietnu mākslu.

★

Vislatviskākā mūzika atskaņēja Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansamblja trīs koncertos dziesmu svētkos un divos koncertos Anglijas DVF rīkotajā turnejā Londonā un Līdsā. Tie visi bija pārpildīti sajūsminātiem klausītājiem. Dziļā saskaņā saistījās tautas dziesma pie tautas dziesmas — mūsu sendienu dainu gara liecinieces. Un klausoties savdabīgi dzidrajās kokļu skaņās un jaukajās nemākslotajās dziedātāju balsīs, uz brīdi aizmirsās tagadnes pasaules skaļums. Andrejs Jansons nedaudzos gados ansambli izveidojis no mūzikas mīļotāju kopas par augsti kvalificējamu mākslas vienību. Ansambļa repertuārs ir ļoti plašs, spēj aizpildīt divu koncertu programmu. Skaņdarbi sakārtoti tā, lai arvien būtu kāds cits, svaigs aranžējums, mainītos kokles ar dziedātājiem, solisti ar koklēm, dažreiz pievienojot klarneti, citreiz oboju, beigās vienojoties kopā līksmā dainošanā. Andreja Jansona saliedēti, visi atskaņojumi guva dziļāko mūzikālo līdzsvaru, veidojās dzīvi un pārliecinoši.

Vislabāk skanēja tie darbi, kuŗos autors piemērojās kokļu ierobežotajam apjomam, ievēroja šī trauslā instrumenta spēles techniku, nesabiezināja faktūru ar visādām kombinācijām un meklējumiem. Šai ziņā vislabākie paraugi ir paša Andreja Jansona apdares. Uzslava pienākas solistiem — dziedātājiem Almai Eglītei un Torildam Barbinam, obojistam Andrejam Jansonam un klarnetistam Mārtiņam Aldiņam.

Nobeidzot šo apceri, šīs recenzijas autors sirsnīgi pateicas par viņa variāciju „Es redzēju jūrinā" nepārspējamo atskaņojumu.

★

Bērnu un jauniešu pēcpusdienā bija ļoti kupli apmeklēta. Savu veiksmi mūzikā un dejās rādīja bērni un jaunieši no Vācijas, Anglijas un Zviedrijas. Visi priekšnesumi ritēja dzīvi un jaunības sajūsmā, kāda ir, kad vēl visa dzīve priekšā un bezbēdīgs skatiens nākotnē. Par dzirdēto un redzēto visiem bija liels prieks. Programma sākās ar mūzikas sacensību uzvarētāju pustundu, kuŗu vadīja M. A. Zariņa, pieteicot katru mazo mākslinieku, kuŗos varēja manīt zināmu spraigumu un noteiktu apņemšanos labi nospēlēt. Kā jau pie bērniem, t. s. lampu drudža nebija nevienam. Bija noteikti tādi, kuŗiem lielāks talants, attīstītāka technika un kas parādīja labāku izpratni. Bet nebūtu pareizi no audzināšanas viedokļa vienu vairāk uzslavēt, citu mazāk, jo tas varētu nelabvēlīgi atsaukties uz turpmākajām studijām un zināmā mērā arī atņemt prieku tālākai centībai. Vairums spēlēja klavieres, bet bija arī stabuļu un vijoles spēlētāji. Uzstājās: Indra Sinka, Andris Heisters, Ilze Cipule, Ģuna Sproģe, Sandra Roka, Karina Rūtiņa, Ingrida Rūtiņa, Pēteris Alberts, Gunārs Rullis, Pēteris Kancāns, Eriks Kancāns, Jāna Jēruma, Ziedonis Zobens un Lilija Zobena. Pēdējā spēlēja savu kompoziciju „Ej, saulīte, tu pie Dieva" čellam un klarnetei. Viņai ir noteiktas komponēšanas dāvanas.

Maira Bundža (Ņujorkas draudzes Ņuarkas skola) ALAs izglītības biroja rīkotajā pārbaudījumu sacensībā izpelnījās nopelnu stipendiju 50 dol. apmērā pamatskolu grupā.

Pēc šo mazo mūziķu koncerta Andris Vītoliņš vadīja savu kopkori un orķestri. Ko gan šis enerģiskais mūziķis un audzinātājs neizdomā, lai tikai dotu saviem mazajiem orķestrantiem prieku spēlēt! Dzirdējām gaili dziedam, dzeguzi kūkojam, vēja šalkas, zvaniņu skaņas, bungu rīboņu, dažādu trokšņu žvadzēšanu, bet pa vidu vēl vijoles, mežragu, kokles. Dažreiz gan likās, ka par daudz to instrumentu, par biezu kopskaņa, dažbrīd pat it kā „juceklīga kārtība". Bet tomēr ļoti interesanti. Diriģēja pats autors, ļoti dzīvi, ritmiski, labi zinot katra sava mazā mūzikanta spējas, dažreiz arī pirms iesākuma pārbaudot attiecīgā pūšamā instrumenta intonāciju. Varēja just, ka viņš ir visa sarīkojuma sirds un dvēsele. Bija tiešām aizkustinoši dzirdēt un redzēt šo mazo nodarbības.

★

Dziesmu svētku kulminācija manifestējās apvienoto koŗu koncertā. Lielais koris un Lejassakņsijas simfoniskais orķestris uz svinīgi dekorētās estrādes atstāja impozantu, krāšņu iespaidu. Vareni skanēja Arvīda Noriņa vadībā „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils" (H. Pavasara harmonizācijā un orķestrācijā), „Dievs, svētī Latviju" un Vācijas himna. Pēc šī cildenā ievada sākās kon-

(Nobeigums 6. lpp.)

Pāvils Johansons

PRINCIPS

Iebāziet savas domas un sapņus
plasta kulītē ar sinchronizētiem ventiļiem
un paceliet balsis ritmā ar soļiem.

Jums jāskrien, jo laiks esot īss,
citādi nespēsit izstiept taisno līniju,
kur taisnums ir princips,
un princips ir šīsdienas Dievs.

Jūs sakāt: tad Dievs būsim mēs,
un mums visiem būs kopīgi jāelpo
principa objektīvais tvaiks.

Ja man uznāks klepus,
es uzmetīšu kūkumu.

„MAZAIS TEĀTRIS" SANFRANCISKO STRĀDĀ

Nākošās sezonas iestudējumiem priekšdarbus uzsācis „mazais teātris Sanfrancisko": Ivars Lindbergs pašreiz tulko Aldi luģu „Zoo story", kuŗu iestudēs jau šai rudenī, pašam tulkotājam uzņemoties galveno lomu un vadot režiju. Reizē sagatavos arī kādu laikmetīgu viencēlienu. Abās lugās paredzēts iesaistīt arī jauniešus.

Mēģinājumi sākti ALAs kultūras fonda atzinību guvušās Gunara Griezes komēdijas „Te runā Stariņš" iestudējumam. Pirmizrāde paredzēta 1969. gada janvārī Sanfrancisko. Pēc tam „mazais teātris Sanfrancisko": Ivars Lindbergs pašreiz tulko Aldi luģu „Zoo story", kuŗu iestudēs jau šai rudenī, pašam tulkotājam uzņemoties galveno lomu un vadot režiju. Reizē sagatavos arī kādu laikmetīgu viencēlienu. Abās lugās paredzēts iesaistīt arī jauniešus.

Mēģinājumi sākti ALAs kultūras fonda atzinību guvušās Gunara Griezes komēdijas „Te runā Stariņš" pirmizrāde Bostonas jaunā teātŗa iestudējumā un Jāņa Lejiņa režijā notiks jau 28. septembrī Bostonā. Pēc tam bostonieši apciemos lielākos latviešu centrus ASV austrumkrastā.

Nākošā gada pavasarī „mazais teātris Sanfrancisko" iestudēs Anšlava Eglīša komēdiju „Jolanta Durbe" Laimoņa Siliņa režijā. Arī ar šo iestudējumu ansamblis apciemos lielākos latviešu centrus ASV austrumkrastā.

—gg—

Ilze Auzere (Ņujorkas draudzes Ņuarkas skola) ALAs izglītības biroja rīkotajā pārbaudījumu sacensībā izpelnījās vidusskolu grupā nopelnu stipendiju 100 dol. apmērā.

Daugava Priedainē

Viena no rosīgākajām latviešu organizācijām ASV — Ņudžersijas latviešu biedrības Latvijas 50. gadasvētkus iezvanīja jau 10. augustā, kad savā lauku īpašumā, jau visās ASV un ārpus tām pazīstamajā Priedainē, sniedza Raiņa „Daugavas" izrādi. Patiesībā valstssvētku ieskaņu jau ievadīja īsi pirms izrādes atklātajā Ņujorkas mākslinieku kopas gleznu izstāde, kuŗā 12 mākslinieku rādīja 41 darbu. Tā bija viena no šāgada labākajām šīs mākslinieku kopas izstādēm.

„Daugavas" izrādi ievadīja biedrības priekšnieka J. Pogaiņa uzruna ar Latvijas himnu un biedrības bijušā priekšnieka L. Ozoliņa svētku runu, kuŗā tika skarta arī „Daugavas" simbolika un šīs sērdienu dziesmas nozīme mūsu trimdas dienās.

Pašu izrādi bija sagatavojusi režisore Paulīne Brekte—Dūmiņa, pulcinot tēlotāju saimē galvenokārt Ņudžersijas latviešu jaunatni. Lieliskas un simboliskās dekorācijas bija darinājis Roberts Bērziņš no Kanadas, mūzikālo ietērpu deva mākslinieces M. Grasmane—Millere (arpa) un I. Pulciņa—Baumane (soprāns). Izteiksmīgs bija arī apgaismojums, patiesībā gaismu spēle, un — pirmo reizi Priedainē! — labi darbojās arī skaņu sistēma (A. Ozoliņa un J. Strautiņa darbs). Gandrīz divu stundu ilgā izrāde bija ļoti rūpīgi sagatavota un sagādāja skatītāju pulkam daudz gandarījuma. Kostīmus bija gatavojusi pati režisore. Paulīne Brekte—Dūmiņa jau daudzus gadus, kopš paša trimdas sākuma, mīl nodarboties ar amatieŗu trupām un it sevišķi jauniešiem. Izsekojot viņas darba panākumiem lieluzvedumos (piemēram, Blaumaņa „Skroderdienas Silmačos", Zīverta „Vara") šoreiz nācās konstatēt, ka, rīkojoties ar masām, „Daugavas" uzvedums sevišķi izdevies. Neviens vārds no simboliskās sērdienu dziesmas skatītājiem nepagāja garām jau tādēļ vien, ka režisore bija teksta skandējumus savienojusi ar izteiksmīgām vietu maiņām, kustībām, skatuves dziļuma un plašuma izmantošanu un citu teātŗa mākslas iespēju lietā likšanu. Tā bija lieliska izrāde un lielisks panākums.

Jo sevišķi iepriecināja jauno latviešu teicamā mātes valoda, drošā uzstāšanās un raitā režisores gribas izpildīšana. Saprotams, viņai talkā bija nākuši arī pāris vecās paaudzes teātŗa mākslas entuziasti — Voldemārs Landsmanis, Rūdolfs Kubulnieks, Guna Ozoliņa. Arī skatuves meistara Augusta Ķiploka palīdzība bija vietā.

„Daugavas" uzvedums bija viens no labākajiem Priedainē līdz šim redzētajiem brīvdabas uzvedumiem, īsti piemērots un cienīgs Latvijas 50. gadskārtas daudzinājums Ņudžersijā.

Tēlotājos bija Guna Ozoliņa, Maruta Delle, Aija Slokenberga, Anna Cerūze, Inese Kalna, Aiva Cerūze, Ilze Kļaviņa, Voldemārs Landsmanis, Bruno Dzenis, Jānis Drulle jun., Viesturs Gāle, Jānis Students, Rudolfs Kubulnieks, Augusts Ķiploks, Jānis Liepiņš, Jānis Drulle, Arturs Cerūzis, Juris Kļaviņš un citi.

V. H.

KULTŪRAS CHRONIKA

Austrālijas jaunais latviešu vijolnieks Gunārs Larsens, kuŗš pērngad viesojās arī Toronto, šovasar piedalījās Austrālijas mēroga instrumentālistu sacensībā Melburnā. Izšķirējā koncertā G. Larsens atskaņoja Sibeliusa vijoļkoncertu D. minorā, op. 47. slavenā holandiešu diriģenta V. van Oterlo vadībā. Kaut klausītāji jauno mākslinieku izsauca četras reizes un beigās viņam aplaudēja pat orķestŗa mūziķi, žūrija tomēr bija ieskatos, ka grūtā mūzikas gabala interpretācija prasa vairāk brieduma un piešķīra 1. godalgu kādam žīdu čellistam par Sensānsa darbu op. 33. atskaņojumu. G. Larsens cer šogad beigt mūzikas studijas Adelaides universitātē, kuŗā viņš vada paša dibinātu stīgu ansambli, būdams koncertmeistars. Kritiķi, vērtējot viņa spēli, īpaši atzīmē dziļo mūzikālitāti un atturēšanos no lētiem efektiem, pareģojot jaunajam latviešu vijolniekam lielu mākslinieka karjēru.

Iestudējumam Austrālijas latviešu 9. rakstnieku dienu laikā Adelaides latviešu teātŗa ansamblis bija izraudzījis sidnejieša Spodŗa Klauverta lugu „Augstiene 273", kuŗas izrāde notika 31. augustā. Rakstnieku dienu liriskas un prozas sarīkojumos savus darbus lasīt bija aicināti visi tie Austrālijas latviešu autori, kuŗu darbi izdoti grāmatās vai publicēti laikrakstos. Rakstnieku dienu rīcības komitejā darbojās M. Bumbieris (priekšsēdis), M. Biezaite, V. Bumbiere, Z. Sudraba, G. Bērzzariņš un E. Voitkuns.

Melburnas latviešu operešu ansamblis iestudējis Kamana „Šilvju", kuŗu četras reizes izrādīja pašu mājās, 25. augustā Adelaidē, bet 7. un 8. septembrī viesosies ar šo operetī Sidnejā. Jau pirmizrāde 3. augustā Melburnā liecināja, ka šī ir krāšņākā no ansambļa līdz šim iestudētajām 3 operetēm. Pēc pirmizrādes uz un aiz skatuves sabira daudz ziedu un citu velšu, ieskaitot restorāna īpašnieka Šķobes pasniegto pusgalonu visdārgākā skotu viskija.

PANDOŖA

ARTURS VOITKUS

ROMĀNS II DAĻA

(37. turpinājums)

Ilga ieradās pat vēl agrāk — īsi pirms pusdienas pārtraukuma. Kalnupes kundze, nācēju ieraudzījusi, piecēlās no sava darba galda un gāja pretī.

— Man ļoti žēl, — viņa satvēra Ilgas roku. — Mēs visi jūtam jums līdz. Tam vajadzēja būt šausmīgam pārdzīvojumam, saņemot ziņu no policijas, ka pret jūsu vīru noticis slepkavības mēģinājums.

— To spēj saprast tikai tāds, kas pats to pārdzīvojis, — Ilga raudzījās Kalnupei gaŗām.

Viņas bija apmēram viena auguma, bet Kalnupe izskatījās mazāka. Pāris liekās mārciņas viņa neprata noslēpt, un tāpēc dažas asākas mēles viņu aiz muguras saukāja par Muciņu. Bet tas notika bez ļaunuma, jo arī Anna Kalnupe nevienam ļauna nevēlēja.

— Bet kā Griezes kungs tur gadījās? — Kalnupe jautāja. — Mans vīrs teica, ka sēde notikusi Latviešu namā. Tas pavisam citā virzienā.

Par šo jautājumu bija domājusi arī Ilga, bet Vincents nebija paspējis atbildēt. Viņu pārņēma sāpju lēkme ik reizi, kad viņa naktī slimnīcā par to bija jautājusi. Bet traki, ka to tik ātri uztvēra citādi pastulbā Muciņa.

— Vincents mīl pastaigāties. Viņš parasti pēc sēdēm apmet kādu līkumu, lai izvēdinātu galvu, nomierinātu nervus un sakopotu domas. Sēžu vadīšana nav izprieca. Daži valdes locekļi nesaprot vienkāršākās lietas, un kamēr tos pārliecina... Vai jūs petīciju pārrakstījāt?

Pirms dažām nedēļām Ilga bija sākusi ar vienu otru darbinieku pārrunāt, ka nepieciešami uzlabojumi un pārkārtojumi darba apstākļos. Darba laiks bija jāsaīsina, pēcpusdienas kafijas pārtraukums jāpagarina no desmit uz piecpadsmit minūtēm, sestdienās viss birojs — arī kredita nodaļa — slēdzams. Īpaši pēdējais jautājums Ilgai likās svarīgs — tagad viņai ik trešo sestdienu bija jāstrādā, jo cilvēki veikalā arī sestdienās pirka uz parāda, tādēļ birojā vajadzēja dažu darbinieku, kas pieņēma jaunus debitorus vai arī atbildēja pārdevējiem uz jautājumiem par pircēju kredita stāvokli.

Ilga visas prasības bija uzrakstījusi un ar tām iepazīstinājusi pārējos biroja darbiniekus. Daži viņai bija piekrituši, citi bijuši atturīgāki. Tieši pretī neviens nebija runājis. Iepriekšējā dienā Ilga prasību sarakstu bija iedevusi Kalnupei un lūgusi pārrakstīt, lai varētu iesniegt firmas vadībai.

— Jā, — Kalnupe vilcinādamās atbildēja. — Bet . . .

— Nesāciet tagad tikai man stāstīt, ka nepievienojaties. Tā būtu nodevība. Cilvēkam vajaga pietiekami goda prāta pildīt reiz dotu solījumu.

— Mani māc šaubas, vai mums kā jauniebraucējiem jācenšas grozīt vietējās ierašas.

— Mums ir tādas pašas tiesības kā tiem, kas šeit dzimuši! Šī ir brīva zeme, tikai mums pašiem tiesības jāaizstāv un jāizmanto.

Ilga paņēma Kalnupes pārrakstīto iesniegumu un izlasīja.

— Labi, — viņa teica. — Tagad tikai jāsavāc paraksti.

Vēlāk īsi pirms darba laika beigām, viņai izdevās dabūt divus parakstus. Viens parakstītājs bija sešdesmit četrus gadus vecais kurjērs, otrs — studente, kuŗa šeit strādāja tikai pa vasaru. Kurjērs, Ilgas stāstu noklausījies, nevilcinādamies ņēma spalvu:

— Man gan vienalga, — viņš teica, — Ne es tur iegūšu, ne zaudēšu: pēc mēneša tikpat jāiet pensijā. Bet ja jau man tas gods kā vecākajam rakstīt pirmajam, es progresam ceļā nestāšos.

Studentei bija citādi motīvi:

— Sen jau vajadzēja! Un vajadzēja prasīt daudz vairāk. Žēl, ka es te nebūšu ilgāk, tad gan ieviestu kārtību, bet labs arī sākums. Vai jums zināms, ka Krievijā katram strādniekam ar likumu garantētas brīvdienas? Un ka studēšana nemaksā nekā? Ka studijas brīvas? Bet paskatieties šeit! Es visu vasaru būšu vergojusi par dažiem nožēlojamiem simtiem, un ja nedabūšu stipendiju, man pēdējais dālderis aizies par lekciju naudu.

Pirms biroja slēgšanas Ilga rakstu aiznesa Kalnupei.

— Paturiet pie sevis un mēģiniet rīt dabūt no pārējiem. Iespējams, ka netieku Vincenta dēļ darbā, bet šo jautājumu vilcināt arī nevar.

Runādama viņa dzeltenos aktu vākus, kuŗos tagad atradās iesniegums, bija nolikusi Kalnupei priekšā. Nelaizdama darba biedreni pie vārda, viņa turpināja:

— Kā jūs domājat, vai ir pareizi Vincentu atstāt Sv. Pēteŗa slimnīcā? Tur viss izskatās netīrs un apsūbējis, un darbinieki tik nelaipni . . . Kuŗu slimnīcu jūs ieteiktu?

— Pēteŗa slimnīcā viņi vedot visus, kuŗus uz ielas uzlasa nesamaņā, — Kalnupe runāja, domās pārcilādama zināšanas slimnīcu lietās. — Manu vīru operēja Jāzepa hospitālī.

— Kā jums tur patika?

— Vīrs nesūdzējās.

— Ak nu — vīrs! Slimnieks pats nemaz nespēj objektīvi spriest.

— Man arī likās, ka Jāzeps ir laba slimnīca.

— Kāds tur bija ēdiens?

— Vīrs bija apmierināts.

— Ko jūs ar to vīru! Ko vīrieši zina par ēdienu!

— Es slimnīcā neēdu. Tik vien zinu, cik vīrs stāstīja.

— Bet jūs taču redzējāt! Vai ne reizes neapciemojāt ēdienu reizēs?

— Taisnību sakot, mani tas daudz neinteresēja. Tās pāris nedēļas iztiek ar to, kāds ir. Galvenais, ka labi ārstē.

— Tā jūs, Kalnupes kundze, nesakiet ēdienam slimnīcā pati galvenā nozīme. Ja slimniekam negaršo, tas neēdīs. Un ja neēdīs, nebūs spēka veseloties. Un kā citādi bijāt ar Jāzepu apmierināta? Vai viņiem priekš puķēm vāzes ir vai nav? Pēteŗī, skatījos, viņi puķes liek skārdenēs, piena pudelēs un, Dievs zina, kādos vēl traukos. Kauns skatīties.

— Nemaz neatceros, — Kalnupe sarauca pieri un mēģināja atminēties. — Jā, laikam bija gan kaut kādi trauki. Kā tad, bija gan vāzes.

— Un kas jūsu vīru tur ielika? Te jau tas trakums, ka slimnieks pats nevar izvēlēties slimnīcu, un to vēl sauc par brīvu zemi!

— Dr. Bērzs.

(Turpinājums sekos)

„Jūsu baznica ir maza . . . "

Aizkavējusies archibīskapa A. Lūša vēstule „Latvijai Amerikā" no Zviedrijas

Pasaules baznīcu apvienības 4. lielsanāksme Upsalā beidzās jau 20. jūlijā. Tūlīt pēc tās nobeiguma Latvijas ev.-lut. baznīcas archibīskaps Arnolds Lūsis, domājot par mūsu laikraksta lasītājiem, lielajā nevaļā tomēr atlicināja laiku, lai vēstulē mūsu redakcijai sniegtu lielsanāksmes novērtējumu savā skatījumā. Tas ir jauns pierādījums Kanadas pasta nekārtīgajai darbībai, ka šī vēstule mūsu redakciju sasniegusi tikai tagad, kaut pasta streiks beidzies jau kopš vairāk nekā 3 nedēļām. Ar pateicību novērtēdami archibīskapa pretimnācību, šo vēstuli redakcijai rakstot, un atzīstot lielsanāksmes raksturojumu par interesantu un nozīmīgu, domājam rīkojamies pareizi, publicējot šo rakstu vēl tagad, ar lielu novēlošanos.

Redakcija

Lielsanāksmes rīkotāji var būt apmierināti par kuplo dalībnieku skaitu, kas bija ieradies no 236 baznīcām, kuras ir apvienības dalībnieces. Delegātu, padomdevēju, novērotāju un lūgto viesu skaits pārsniedza 1500, un tie katru dienu piepildīja lielo Upsalas sporta zāli Fyrishall, pie kuras ieejas redzama arī latviešu skulptora Leo Briedīša statuja „ar riņķiem". Vislielākā delegācija bija ieradusies no Pad. savienības, bet vismazāko, tikai vienu delegātu, bija sūtījusi Igaunijas ev.-lut. baznīca trimdā, kura Pasaules baznīcu apvienībā iestājusies jau 1948. gadā. Mūsu kaimiņtautas delegāts sēdēja pirmajā rindā, bet politisku apsvērumu dēļ bija minēts tikai viņa vārds, nenorādot, ka viņš pārstāv Igaunijas baznīcu. Visi citi delegāti bija sasēdināti, ievērojot valstis, no kuŗām tie ieradušies.

Kontrole pie apspriežu telpām vienmēr bija ļoti stingra. Redzēju arī neparasti daudz policistu. Daļa no tiem bija civiltērpos un kā „tehniskie darbinieki" uzturēšās arī apspriežu telpās. Policistu vidū nejauši gadījās sastapties arī ar kādu mūsu tautieti.

Man, esot pieradušam pie vārda un demonstrēšanas brīvības, ļoti neparasta likās kārtība, kādā plenārsēdēs pie vārda laida runātājus. Tiem vispirms bija jāiesniedz īpaša veidlapa, tajā norādot, vai apspriežamajā jautājumā runās par vai pret. Tas, varbūt, bija iemesls, ka „pret" runātājus tikpat kā nedzirdēja.

Sekciju sēdēs kārtība bija citāda, tādēļ debates tajās palaikam izvērtās it spraigas un pat asas. Biju lūdzis atļauju piedalīties komisijā, kuŗa sprieda par starptautiskajām attieksmēm, taisnību un mieru. Sēdēs varēju apbrīnot komūnistisko valstu delegātu veiklību un divkosību. Tā, piemēram, runājot par tautu pašnoteikšanās tiesībām, vairākkārt vārdu pieprasīja kāds Čechoslovakijas delegāts. „Esmu slovaks," viņš uzsvēra, „un visi zina, ka mēs, slovaki, esam dedzīgi patrioti. Taču mēs apzināmies, ka pašreizējā industriālizācijas un sociālo pārkārtojumu laikmetā mazajām tautām jāsadarbojas ar lielajām. Tādēļ katra tautība nemaz nedrīkst prasīt politiskas pašnoteikšanās tiesības."

Bīskaps Nikodēms, kas pārstāvēja Pad. savienību, savukārt taisīja veiklu propagandu komūnismam, norādot, ka bagātu un nabadzīgu tautu nemaz nav, esot tikai bagāti un nabadzīgi cilvēki. Visas sociālās problēmas atrisināšoties pašas no sevis, kad bagātajiem atņemšot mantu un sadalīšot nabadzīgajiem.

Tā netieši apvienības lielsanāksme bieži vien izvērtās par propagandas arēnu jautājumiem un uzskatiem, kuŗiem ar reliģiju un ar baznīcu nekāda tieša sakara nav. Tikai rīta svētbrīžos un sekcijās notiekošajās samērā īsajās bībeles stundās lielsanāksmes dalībnieki nodevās Dieva vārdu apcerei un teoloģiskām diskusijām.

Pasaules baznīcu apvienībai pārmet, ka tā virzot savus dalībniekus „pa kreisi". Zināms pamats šādiem pārmetumiem ir. Apspriedēs nepielaida nekādu kritiku par Pad. savienību, sarkano Ķīnu vai vietkongiem, turpretim ASV ikviens varēja netraucēti kritizēt. Arī pats apvienības ģenerālsekretārs E. C. Blēks pasteidzās to darīt jau savā pirmajā ziņojumā. Un tomēr man liekas, ka šoreiz rezolūcijas politiskajos jautājumos vairs nebija tik krasas kā agrāk.

Sekcijas notiekošajās debatēs tika pieminētas arī Baltijas valstis. To darīja kādreizējais Zviedrijas archibīskapa Nātana Zēderblūma sekretārs, tagadējais Skaras domkungs Dr. Nils Karlstrēms, kuŗš norādīja, ka arī Baltijas valstīm jāatdod brīvība. Man bija izdevība ar viņu satikties. Pateicos viņam un kā mazu atzinības balvu uzdāvināju Latviešu nacionālā fonda izdoto grāmatu par Latviju.

Daudzi tagad jautās, kādēļ mūsu baznīcu neuzņēma Pasaules baznīcu apvienībā. Man šķiet, ka iemesli ir vairāki, bet pats galvenais nenoliedzami ir politiska rakstura. Satikties ar apvienības ģenerālsekretāru E. C. Blēku ir grūtāk nekā tikties ar pāvestu. Bet man tomēr izdevās viņu notvert un pajautāt, kādēļ mūsu uzņemšanas lūgums nenokļuva līdz pilnsapulcei. Blēka atbilde bija: „Jūsu baznīca ir maza. Jums jau pastāvot tikai viena draudze, kas atrodoties Čikagā." Kad norādīju, ka mūsu baznīca ir lielāka par jebkuru no tām četrām baznīcām, ieskaitot tikai šāgada martā „nodibināto" metodistu baznīcu Kubā, kuŗas šogad apvienībā uzņēma, ģenerālsekretārs samulsa un sāka taisnoties, ka viņš šo lietu neesot kārtojis, lai prasot viņa palīgam . . . Mūsu lūgums jau arī neesot noraidīts, tikai atlikts; lai griežoties pie jaunās centrālkomitejas . . .

Domāju, ka mums nav daudz jāskumst. Esmu pārliecināts, ka apvienība jau tuvākajā nākotnē pārdzīvos smagu krizi. Tā radīsies tādēļ, ka šī 4. lielsanāksme skaidri liecināja, ka vienprātība, par kuŗu tik daudz runā, ir tikai tukša skaņa, jo nekādas vienprātības Pasaules baznīcu apvienībā vairs nav. Vispirms to var vērot rašu attieksmēs. Kad, piemēram, nominācijas komisija paziņoja kandidātus centrālkomitejai, kāds nēģeris protestēja, norādot, ka no ieteiktajiem kandidātiem 21 nākot no ASV, bet to vidū tikai divi esot krāsainie. Nēģeru skaitu noteikti esot jāpalielina. Šāda prasība radīja apjukumu, un balsošana bija jāatliek uz nākošo dienu.

Tāpat, liekas, ka daži apvienības locekļi joprojām grib vēl kārtot arī „vecus rēķinus". Par redzamāko kandidātu centrālkomitejas prezidijam visu laiku minēja Hanoveras bīskapu un bijušo Luterāņu federācijas priekšsēdi Dr. H. Lilji. Bet, kad minēja 5 centrālkomitejas priekšsēžu vārdus, nāca ierosinājums Liljes vietā ievēlēt kādu sievieti — zviedrieti B. Rodi, kuŗa strādā Malmes pilsētas izglītības pārvaldē. Cienījamajam teologam un bīskapam Liljem tas bija smags brīdis. Viņš nenoliedzami bija izcilākais no visiem kandidātiem, bez tam viņš pārstāvēja vienu no lielākajām protestantu baznīcām, jo arī anglikāņu baznīcai prezidijā pārstāvja vairs nav. Nobalsošana nemākulīgas vadības dēļ no techniskā viedokļa bija chaotiskā. Ievēlēja Lilji, bet tikai ar 59 balsu vairākumu.

Šos negātīvos vērojumus pieminot, nedrīkstētu tomēr aizmirst arī pozitīvo. Šai ziņā vispirms atzīmējama cildināmā baznīcas uzdrīkstēšanās runāt par problēmām, kuŗām nākotnē gaŗām pariet nevarēsim. Pozitīvi jānovērtē arī vēlēšanās sekot Jēzus aicinājumam, „lai visi būtu viens", tāpat vēlēšanās izlīdzināt kādreiz asās, neiecietībā dzimušās domstarpības teoloģiskajos uzskatos un dogmātikā. Apsveicama ir arī vēlēšanās palīdzēt tiem, kuŗiem klājas grūti.

Ja apvienībai izdotos atbrīvoties no bailēm sadusmot Maskavas aizbildniecībā esošās baznīcas, tad tā patiešām varētu kļūt par iestādījumu, kas palīdz veidot jaunu un labāku posmu cilvēces vēsturē.

Arnolds Lūsis

Demonstrējot pret Pad. savienības okupāciju Čechoslovakijā, etnisko grupu gājienā Toronto latviešu grupas priekšgalā ar nacionālo karogu soļoja jaunieši (no kreisās) Valda Briede, Valdis Budrēvics un Ilze Malceniece. Foto: J. Ligers

IVAN, EJ . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

pretreakcija uz Pad. savienības imperiālistiskajām tieksmēm vairētu būt tirdzniecisko, kultūrālo, zinātnisko un citu sakaru pārtraukšana vai ierobežošana.

Demonstrācijas nobeigumā klātesošie ar skaļiem aplausiem pieņēma iepriekš izstrādātu rezolūciju, kuŗu ar Dr. S. Haidaša starpniecību iesniedza Kanadas valdībai, lūdzot tās atbalstu Apvienotajās nācijās, lai tajās nosodītu Pad. savienības agresiju Čechoslovakijā, lai nekavējoties un bez noteikumiem izvāktu visas ārvalstu militārās vienības, nodrošinātu neatkarīgas valdības radīšanu Čechoslovakijā brīvu vēlēšanu ceļā. Rezolūcijā prasīts, lai Apvienotās nācijas lieto sankcijas šo prasību izpildīšanai, kā arī aicinātu visas demokratiskās valstis atvērt savas robežas visiem Pad. savienības agresijā un tirannijā cietušajiem un bēgļiem.

R. N.

PIRMIE ZIEDOTĀJI PROF. ĀBELES FONDAM

Pagājušā gada 26. jūlijā, grūtas slimības mākts, komponists prof. Ādolfs Ābele slimnīcas gultā rakstīja savu veltījumu Gaŗezera dziesmu dienai: „Lai latvju dziesma skanēt nepārstāj! Lai jaunatne to mācās un neaizmirst!" Dažas dienas vēlāk, 2. augustā, komponists aizvēra acis uz mūžu.

Ādolfs Ābele savā gaŗajā un bagātajā mūžā uzrakstījis daudz dziesmu. Vai nav zīmīgi, ka pat pašās pēdējās dzīves dienās viņa domaș kavējušās pie latviešu dziesmas un jaunatnes? — Šādas pārdomas izraisījās šāgada jūlija pēdējās dienās, kad nodibinājās Ādolfa Ābeles piemiņas fonds un tā valde 2. augustā Kalamazū rīkoja komponista nāves dienas atceri.

Fonda valdes priekšsēdis komponists Bruno Skulte aicinājumā latviešu sabiedrībai rakstīja: „Komponista prof. Ādolfa Ābeles atstātais garīgais mantojums glabā lielas vērtības latviešu tautas un visas pasaules mūzikai. Taču tikai daļa viņa darbu pieredzējusi iespiedumu. Tādēļ, lai sekmīgi kārtotu visu, kas saistās ar komponista piemiņas saglabāšanu un viņa radīto vērtību nodošanu tālākām audzēm, Kalamazū sabiedrisko darbinieku un studentu biedrības ierosmē nodibinātās Komponista Ādolfa Ābeles piemiņas fonds. Fonda galvenais uzdevums ir rūpēties par komponista darbu izdošanu, gādāt par viņa monografijas sagatavošanu un piemiņas zīmes uzcelšanu nelaikā pēdējās atdusas vietā Kalamazū Riversaides kapsētā. Šo mērķu īstenošanai vajadzīgi līdzekļi. Tādēļ fonda valde lūdz profesora bijušos audzēkņus, kollēgas un draugus, mūsu koŗu dziedātāju saimi, kuŗai komponists atstājis dārgas rotas, tā lūdz ikvienu organizāciju un visus tautiešus brīvajā pasaulē: ziedojiet savu ārtavu Komponista Ādolfa Ābeles piemiņas fondam! Ziedojumi nosūtāmi fonda kasierim Arvīdam Šmerlim: 1 — 19 Cyrill Ave, Fair Lawn, N. J. 07412, U. S. A."

Bez priekšsēža Br. Skultes un kasieŗa A. Šmerļa fonda valdē darbojas vicepriekšsēži Roberts Zuika (Kalamazū) un Nikolajs Plato (Ņujorkā), sekretāre Lilija Puže (Kalamazū) un valdes locekļi Jānis Rudzītis(Zviedrijā), Austra Sīle, Pēteris Austriņš, Jānis Zuika un Auseklis Zaļinskis (visi Kalamazū).

Latviešu sabiedrība allaž bijusi atsaucīga ziedotāja nozīmīgiem mērķiem, taču šoreiz ārtavas sākušas ienākt jau pirms ziedojumu sarakstu izsūtīšanas. Jau komponista bēŗu dienā ieskanējās ierosinājums par īpaša fonda radīšanu un ziedojumu pagaidu nodošanu Robertam Zuikam. Kalamazū un apkārtnes laudis ziedoja devīgi, un tā pie fonda viceprez-ža R. Zuikas jau iekrājušies 532,95 dol. Pirmie ziedotāji bijuši: Austra Sīle — 10 dol., Andrejs Zadiņš 20, māc. A. Piebalgs 20, J. Ķinēns 10, Jānis Venners 5, Zeltkalnu ģimene 5, Alfreds Minka 10, J. Vasers 10, Jānis Dundurs 10, Fricis Rulis 5, prāv. J. Turks 10, Gunārs Krautmanis 10, Žanis Balcers 5, Vilis Dīriķis 5, Anna Dārziņa 20, A. un M. Bērziņas 10, Anna Ceriņa un Laima Bērziņa 20, Latviešu centrs Gaŗezers (no dziesmu dienas atlikuma) 50, Latviešu skautu pilnvarnieku padome 50, Verners Treimanis 50, Adolfs Ozols 10, Kalamazū vanadžu ansamblis 20, Grand Rapidu latviešu koris 70, Kalamazū Sv. Jāņa draudze 50, Latviešu dziesmu svētku biedrība Kanadā 22,95 un DV apvienība Kalamazū 25. 2. augusta vakarā Kalamazū kolledžas Stetsona kapellā prof. Ād. Ābelem veltītu piemiņas runu teica komponists Imants Sakss, Ād. Ābeles dziesmas dziedāja E. Reinvalde, klavierpavadījumus veicot V. Treimanim, bet vakars izskanēja ar Ād. Ābeles ērģeļu kompozicijām I. Saksa izpildījumā.

Fonda valde jau uzsākūsi materiālu vākšanu Ādolfa Ābeles monografijai, par kuŗas redaktoru aicināts Jānis Rudzītis Zviedrijā. Sākti arī priekšdarbi piemiņas zīmes celšanai Riversaides kapsētā.

A. Zaļinskis

TORONTO ZIŅAS

● „The Baltic Question Today" būs temats simpozijam, kas 2. un 3. novembrī notiks Toronto universitātē. To organizē studējošie un studijas jau beigušie baltieši. Šis sarīkojums bija plānots jau jūnijā aizvadītās Baltiešu nedēļas ietvaros, bet toreiz vairums studentu un mācības spēku bija vasaras brīvdienās. Simpozijam paredzēto programmu pašreiz izstrādā latviešu studentu grupa.

● Jorkas kapsētas latviešu nodalījumā māc. A. Briedis 21. augustā iesvētīja kapa piemineklī 3. maijā mirušajam Aleksandram Jansonam, kuŗam šai dienā būtu piepildījušies 50 mūža gadi. Svinīgajā brīdī piedalījās aizgājušā piederīgie un draugi.

● TLB inženieŗu un techniķu kopa, uzsākot rudens sezonu, atjauno arī referātu vakarus. 20. septembrī plkst. 8 vakarā DV namā par tematu „Televīzija jūsu mājā" referēs kopas valdes sekretārs V. Sabanskis. Pēc referāta pārrunas. Kopas rīkotā tradicionālā inženieŗu balle notiks 25. oktobrī Inn on the Park viesnīcā. Par tās vadītāju izraudzīts prsēža vietnieks A. Leja.

● Latviešu katoļu draudzes dievkalpojums, kuŗu vadīs tēvs Jānis no Montrealas, notiks 8. septembrī plkst. 12 dienā lietuviešu baznīcā (921 Dundas St.).

LONDONA

● Iesākot rudens sezonu, DV Londonas nodaļa pēc intensīviem treniņiem 8. septembrī plkst. 11 dienā rīko internas šaušanas sacīkstes savā šautuvē — nodaļas biedra J. Kalniņa farmā Grantonā. Senioru klasē pirmo reizi izcīnīs Londonas latviešu kreditsabiedrības dāvināto, daļamatnieka Herberta Lapiņa darināto balvu — latvisku kausu. Tāpat pirmo reizi vanadžu klasē izcīņā būs McGuinnes Distillers Ltd. dāvinātā ceļojošā balva. Pārsteigumi un balvu birums paredzēts arī strēlnieku un jauniešu klasēs. Pieteikšanās sacīkstēm plkst. 10 rītā.

Sacensību noteikumi DV kultūras fondam

Daugavas Vanagu organizācijas centrālās valdes sēdē, kas notika 6. un 7. augustā Minsterē, pieņemti šādi noteikumi sacensībām par DV 25 gadu darbības atceres balvām:

1) Laj radītu kaut ko lielu un paliekamu, DV organizācija, atzīmējot savu 25 gadu darbības jubileju, izsludina sacensības literātūrā, mūzikā un tēlotājmākslā.

2) Temati un formas nav ierobežotas.

Godalgojami tikai tie darbi, kas nav iepriekš publicēti vai izstādīti.

4) Balvas literātūrā — 1000 dol., mūzikā — 1000 dol. un tēlotājmākslā — 1000 dol.

5) Žūrijas komisijas sastāvs: a) literātūrā — priekšsēdis DV centrālās valdes ideoloģiskās nozares vadītājs, bet locekļi J. Kadilis, J. Bičolis un K. Rabācs, aicināts arī Anšlavs Eglītis. b) mūzikā — J. Kalniņš un I. Sakss, bet trešo locekli pieaicinās pēc vajadzības. c) tēlotājmākslā — E. Dzenis, A. Nulitis un T. Ķikauka; aicināts arī prof. A. Annus.

6) Ja neviens darbs neatbilst iecerētajam līmenim, žūrijas komisijām sevišķas nepieciešamības gadījumā tiesības balvas sadalīt, bet ne vairāk kā divās daļās. Balvas var arī nepiešķirt vai izliet tikai pusi no paredzētās summas.

7) DV organizācija patur pirmtiesības gada laikā no balvu pieškiršanas datuma izdot apbalvotos darbus mūzikā un literātūrā.

8) Godalgošanai paredzētie darbi literātūrā un mūzikā iesūtāmi žūrijas komisijām līdz 1970. gada 3. jūlijam. Adreses paziņos savlaicīgi. Tēlotājmākslā darbi nododami DV namā, 125 Broadview Ave, Toronto 8, Ont., Canada, līdz 1971. gada 1. jūnijam.

Nevienā sacensībā viens mākslinieks nevar piedalīties ar vairāk par diviem darbiem.

10) Darbi mūzikā un literātūrā iesūtāmi trīs eksemplāros ar autora parakstu.

11) Tēlotājmākslas izstādē novietos ne vairāk par 50 darbiem pēc žūrijas komisijas izvēles. Izstāde notiks DV organizācijas 25 gadu darba atceres dienu sarīkojumu laikā 1971. gada 2. un 3. jūlijā Toronto.

12 Balvas pasniegs DV organizācijas 25 gadu darba atceres dienās 1971. gada 2. un 3. jūlijā Toronto.

13) Naudu balvām sagādā DV zemju valdes pēc iepriekšējas vienošanās.

14) Šie noteikumi pieņemti un apstiprināti DV centrālās valdes sēdē 1968. gada 6. augustā Minsterē.

Vasaras sezonas nobeigums Gaŗezerā

Kad 11. augustā Gaŗezerā beidzās trešais un pēdējais bērnu vasaras nometnes posms, kā arī mācības vasaras vidusskoļā, sākās latviskā mantojuma seminārs, veltīts latviešu etnografijai un dzīves ziņai. Tā programmu bija izstrādājis Gaŗezera administrātors Valdemārs Klētnieks, kas bija arī šī pasākuma idejiskais izlolotājs. Semināra kurss bija paredzēts divu nedēļu ilgumā ar jauniešu sacensību latviešu etnografijā nobeigumā.

Seminārā ieradās 22 kursanti: Valdis Geidāns, Jānis Dzelzkalns, Andris Putniņš, Aigars Kildišs, Egons Kubuliņš, Harijs Šēniņš, Jānis Galiņš, Valdis Jurka, Andris Freimanis, Ivars Graudiņš, Māra Ezeriņa, Baiba Robiņa, Anna Lindmane, Ilze Cakare, Ruta Ksīlandere, Inese Jansone, Mārīte Detlava, Zīle Zuika, Zane Ziemane, Anita Spolīte, Māra Lauzuma un Ilze Kūriņa. Par programmas īstenotājiem un lektoriem darbojās V. Klētnieks, V. Vārsbergs, H. Kreicers, M. Cakare, E. Grīnvalds jun., A. Jansons, M. Paudrupe un prof. R. Markus.

Kursu sākumā jautāts par šī semināra nolūku, tā izplānotājs un organizētājs V. Klētnieks paskaidroja: „Atrast jaunatni, kuŗu interesē latviskas lietas, iepazīstināt to ar tām cerībā, ka jaunieši vēlāk to nodos tālāk nākošajai paaudzei. Šai virzienā darbojoties un strādājot, veidotos speciāla latviskā mantojuma sargu kopa, kas rūpētos, lai viss latviskais neietu zudumā, bet tiktu saglabāts."

Visi latviskā mantojuma semināra audzinātāji un lektori jau pirmajās dienās ļoti atzinīgi izteicās par kursantu lielo interesi un čaklumu dažādajos priekšmetos. Visi jutās pārliecināti, ka sekmes neizpaliks. Tā pienāca liktenīgā semināra pirmās nedēļas nogale, kuŗā pēkšņi mira V. Klētnieks, aizvedis kursu dalībniekus uz Zemgales novada skautu un Dzintares novada gaidu nometnes ugunskuru un to aizdedzinājis. Gaŗezera karogi nolaidās pusmastā, nometnes iemītnieki sēroja. Semināra vadību pārņēma Gaŗezera valdes priekšsēdis māc. V. Vārsbergs, kas izteicās: „Audzinātāji un lektori darīs visu, lai īstenotu V. Klētnieka iecerēto programmu un sekmīgi pabeigtu viņa iesāktos kursus."

Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansambļa vadītājs Andrejs Jansons, kuŗš seminārā mācīja dziedāšanu un koklēšanu, uz dažām dienām atlika atgriešanos darbā Ņujorkā un no semināra audzēkņiem noorganizēja kori, kas piedalījās V. Klētnieka izvadīšanā pēdējā gaitā Kalamazū.

Kā paredzēts, 24. augustā latviskā mantojuma seminārs beidzās, sakarā ar tā iecerētāja V. Klētnieka pēkšņo nāvi gan izpaliekot jauniešu sacensībai latviešu etnografijā. Semināra vadītāji un lektori bija apmierināti ar kursu norisi un kursantu sekmēm, paužot pārliecību, ka jaunieši šai pasākumā visai daudz ieguvuši.

Nākošajā dienā, 25. augustā, Gaŗezera karogu kalnā, klātesošajiem dziedot Latvijas himnu, nolaida karogus. Vasaras sezona Gaŗezerā bija beigusies. Administrātora V. Klētnieka piemiņai pie nometnes biroja ēkas semināra dalībnieki un audzinātāji iestādīja Ed. Grīnvalda dāvinātu pīlādzīti, pēc tam visi pulcējās dievkalpojumā, kuŗu vadīja prāv. J. Turks.

E. B.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Bez darbības apsīkuma

Ja latviešu organizāciju darbība vasaras mēnešos un atvaļinājumu laikā apsīkst, lai ar jaunu sparu atsāktos rudens pusē, tad latviešu kreditsabiedrību darbs turpinās pilnā jaudā visu gadu, jo nauda un cilvēka eksistence iet roku rokā.

Hamiltonas latviešu kreditsabiedrība, kuŗa šā gada sākumā atskatījās uz 6 gadu darbību, turpinājusi izvērst savu darbu plašumā, uzrādot 120.000 dol. bilanci pagājušajā gadā un pulcinot savās rindās ap 230 biedru. No sabiedrības dibinātājiem valdē vēl uzticīgi darbojas valdes priekšsēdis H. Vilks, kas šai vasarā vairākus mēnešus pavadīja Eiropā dienesta komandējumā, kasieris R. Āboliņš, kuŗu šāgada pavasarī slimība atrāva vairākas nedēļas no atbildīgo pienākumu veikšanas, un revīzijas komisijas pr-dis A. Luidmanis.

Hamiltonas latviešu kreditsabiedrība vienmēr centusies kalpot atsevišķu tautiešu un visas latviešu sabiedrības interesēm, lai veicinātu saimnieciskās dzīves stabilitāti.

J. G.

HAMILTONAS LATVIEŠU KREDITSABIEDRIBAS VADIBA

Priekšā no kreisās — kasieris Roberts Āboliņš, sekretāre Lilija Mauriņa, valdes priekšsēdis Hermanis Vilks un gada sapulces vadītājs Kliifs Šerrers (Hamiltonas Steel Co. kreditsabiedrības priekšnieks): aizmugurē — valdes, aizdevumu un revīzijas komisijas locekļi Edgars Remkins, Alberts Adītājs, Arvīds Kalupnieks, Ojārs Ieviņš, Edgars Jirgens, Arnolds Luidmanis un Mārtiņš Zitmanis. Foto: J. Gailītis

Uguns, ūdens un sarkanā k

Ziņa, ka Pad. savienība okupējusi Čechoslovakiju, satrauca arī ņujorkiešus, tādēļ jau 21. augusta vakarā baltiešu iecienītajā radio raidītāja WQXR organizācijas BATUN informācijas birojs nodeva paziņojumu par baltiešu jauniešu organizētu demonstrāciju pie Pad. savienības Apvienoto nāciju misijas nākošajā dienā. Raidītājs pieder laikrakstam „The New York Times", kas parasti izvairās savās ziņās baltiešu vārdu pat pieminēt, nemaz neunājot par viņu problēmām. Taču šoreiz raidītāja personāls izrādījās ļoti pretimnācīgs un šo paziņojumu sniedza kā daļu no ziņām, neminot, ka tas ir samaksāts sludinājums. Pats paziņojuma nolasītājs nākošajā dienā bija demonstrantu vidū.

Kaut īsā laika dēļ nebija iespējams apzināt daudz tautiešu, demonstrantu lielākā daļa bija latvieši, taču netrūka arī igauņu, lietuviešu, slovaku, čechu, ungāru un amerikāņu. Bija arī viens ķīnietis un pāris melnās rases piederīgo. Plakāti bija paškarināti un pa lielākai daļai attiecās tieši uz Čechoslovakijas krizi, bet dažos bija piepīts klāt arī Baltijas valstu jautājums. Kāds plakāts skumji vēstīja: „Un 1968. gads tika izsludināts par Starptautisko cilvēka tiesību gadu . . ."

Ļaužu bija sanācis paprāvs pulks. Kaut tieši Pad. savienības misijas priekšā policijas kēdes, kuŗas bija noslodzijušas visu ielīņu, neļāva demonstrēt, arī no tā ielas stūŗa, kur demonstrācija notika, vismaz divas ielas tālāk varēja dzirdēt demonstrantu „kaŗa saucienus", kuŗi, atbalsojoties apkārtējos augstajos namos, skanēja tīri iespaidīgi. Šai ziņā vakara kulminācija, droši vien, bija brīdis, kad, visiem zvaniem un sirēnām skanot, piebrauca 4 ugunsdzēsēju mašīnas, lai apdzēstu atkritumu grozā radušos „ugunsgrēku". Nepatīkams atgadījums bija, kad daļu demonstrantu nošķieda ar sarkanu krāsu. Demonstrācija beidzās ar spēcīgu lietus gāzi, un tā, ja arī kāds vēl nebija cietis no sodrēķiem vai krāsas, tas gāja mājās vismaz izmircis.

Taču visi autobusi, kuŗi šai vakarā pie demonstrētāju stūŗa piestāja, aizbrauca tālāk izgreznoti ar lipekli, „Rusia — get out of Estonia, Latvia, Lithuania". Čechi un slovaki sirsnīgā pateicībā krāja rokas „par palīdzēšanu". Notikums bija pievilcis arī vairākus lielo preses aģentūru reportieŗus.

☆ D. V.

Sakarā ar Pad. savienības iebrukumu Čechoslovakijā BATUN priekšnieks prāv. N. Trepša nosūtījis visām Apvienoto nāciju misijām, izņemot uzbrucējvalstis, šāda satura vēstuli:

„Pašreizējā Čechoslovakijas traģēdija prasa drošības padomes nekavējošu un bezkompromisa reakciju.

Nedēļām ilgi visa pasaule sekoja Čechoslovakijas mēģinājumiem izvairīties no svešas intervencijas. Pad. savienība okupējusi Čechoslovakiju, satrauca arī igaunijā, Latvijā un Lietuvā gadā, bet Ungārijā 195 sūtīja savu ārkārtēj mašīneriju, lai pilnīg mazāku kaimiņu. Tag reiz izliksies, ka biju iesojot un „atbrīvot" brīvības; tā vēlreiz iz ru opoziciju un masu jās aizvedis katru neu aizdomās turēto.

Ja būtu bijusi vajad toti pierāda padomj lisma un koloniālisma sturu, tā barbariskos metodes, ar šo not sagādāts. Čechoslovak dija rāda arī padomj to tautu patiesās tiek

Mēs esam pārliecinā kur cīnīties pret pēd lisma cietoksni, ir Ap cijas, un laiks to dar gad. Drošības padome šis noziegums. Ja to darīt padomju veto sasauc speciālā ses asambleja. Tas ir v rums, kuŗā visām val nādas tiesības un kuŗ meš balss var pārbal ju balsi.

Simpatizējot Čech mēs jūtam dziļu mo nākumu apellēt pie choslovakijā šodien pats, kas notika Balt 1940. gadā. Baltijas t dzimtenēs un igauņu, lietuviešu izcelsmes pasaulē cer, ka beid neviltota rūpe par p lonizēto tautu atbrīvo

Dzirks

Diži koki jumjas p
Aiz meža plūst Jugla.
no mums ir trīspad
jaunākajam — pāri v
Jāuzņem apsvērumi
kais plāns. Skaitām
jam lepkus, — kā s
cits. Un plāns gatav
labi, jo kopnieku kur
V. Klētnieks atzīst
Ar „mutes vārdiem,"
na otra cita, ar viņu
tikt. Bet darbu viņš
toties, kas to darīji
var mazais „Kīvīšu
pēc tam ar jautru
cienu siro atpakaļ uz
kur lielākā daļa no
vo.

☆

Dvēseļu putenis
Tīreļpurvam. Kropl
purva akači, vecās b
klātas sniega seģenē
egle, Klētnieks jau
rovers Ziedonis Šuri
rina sniegu vidēji p
lītei. No mugursomā
avīžu vīkšķiem savāc
svētku eglītes puškoņ

Svešos vējos

MŪSU ŅUJORKAS REDAKTORA VIKTO

IRBES CEĻOJUMA PIEZĪMES (4)

SĀLS UN SMILTIS

Uz Kolorado un Jūtas robežas ir Dinozauru nacionālais parks, kas šo mūsdienās neparasto nosaukumu dabūjis tādēļ, ka še samērā lielā daudzumā atrodami šo aizvēsturisko dzīvnieku kauli. Apmēram 8 jūdzes no galvenā satiksmes ceļa Zaļās upes (Green River) krastos ir kalni, kuŗos dinozauru kauli atrasti tik bagātīgā daudzumā, ka uzcelta īpaša ēka, kuŗā tūristiem rāda, kā zinātnieki šos kaulus izrok. Še lasa arī lekcijas par to, kā tie šai vietā radušies. Izstādīti arī zīmējumi un atveldi, kuŗi rāda dinozauru izskatu laikā, kad tie vēl dzīvoja. Zinātnieki ir ieskatos, ka še sendzīvnieki kaut kādā veidā iekļuvuši straumē un kādā upes līkumā nogūlušies, dažreiz viss dzīvnieks, citreiz tikai daļa no tā, jo pārējo straume aizrāvusi tālāk. Tā viens uz otru sakrājušies lieli un mazi zauri. Klintīs atrasti dzīvnieku dažādie kauli un zobi, no kuŗiem daļa jau izrakta, bet citi vēl gaida kārtu.

Šis parks ir samērā jauns un vēl maz pazīstams. Ne tikai dinozauru atliekas vien pievelk tūristus. Še ir arī skaistas dabas ainavas, kuŗas skatīt jābrauc pa citu parka ceļu, apmēram 38 jūdzes no galvenā ceļa. Te Zaļā upe un Jampa iegrauzušas dziļas gravas, kuŗu veidojumi dažās vietās atgādina Grand Canyon grauzumi ir līdz 2500 Te abās upes apvien vieta atrodas tik dzi nav saskatāma.

Dažās vietās parki aug paegļi ar resniem Liekas, ka tie vairā tus vecl. Pār ceļu p bet malā ziņkāri tup dzīvnieki. Šķiet, ka vienīgie apmeklētāji, lo, ka laika par maz pīgāk apskatītu.

Jūtas pavalstī gand ta nevar redzēt, kā tis un smiltis dažā krāsās. Krāsu bagāti liela, visvairāk pelēk nie toņi, bet ir arī citas krāsas. Še aug daži zāļu kušķi un da tām ir tikai smiltis Ja kur aug īsas prie ses, tad še apgabali nacionālie mežl. Ceļš jas pa kanjonu, kuŗa paceļas augstas kl Bez klinšu un smilš Jūtā nav jāzēlojas a ma trūkumu. Arī tas bā, varbūt pat pārā

Sālsezera pilsēta City) no trim pusēm ni, bet ceturtajā ir ezers. Tajā ūdens t peldoties neviens nev Pēc peldēšanās gan

ZIŅAS

Inn on the Park viesnīcā.
is vaditāju izraudzīts pr-
ietnieks A. Leja.
viešu katoļu draudzes diev-
ums, kuru vadīs tēvs Jā-
Montrealas, notiks 8.
brī plkst. 12 dienā lietu-
baznīcā (921 Dundas St.).

LONDONA

sākot rudens sezonu, DV
nas nodaļa pēc intensī-
treniņiem 8. septembrī
01 dienā rīko internas šau-
saciķstes savā šautuvē —
s biedra J. Kalniņa farmā
nā. Senioru klasē pirmo
zcīnīs Londonas latviešu
abiedrības dāvināto, dail-
eka Herberta Lapiņa da
balvu — latvisku kausu.
pirmo reizi vanadžu kla-
ņā būs McGuinnes Distil-
td. dāvinātā ceļojošā bal-
rsteigumi un balvu birums
ēts arī strēlnieku un jau-
klasēs. Pieteikšanās sacīk-
plkst. 10 rītā.

kultūras fondam

ai pusi no paredzētās sum-

V organizācija patur pirm-
š gada laikā no balvu pie-
as datuma izdot apbalvo-
rbus mūzikā un literātūrā.
Godalgošanai paredzētie
literātūrā un mūzikā iesū-
rijas komisijām līdz 1970.
jūlijam. Adreses paziņos
ģi. Tēlotājmākslā darbi
mi DV namā, 125 Broad-
ve, Toronto 8, Ont., Cana-
z 1971. gada 1. jūnijam.
enā sacensībā viens māk-
s nevar piedalīties ar vai-
r diviem darbiem.
Darbi mūzikā un literātū-
tāmi trīs eksemplāros ar
parakstu.
Tēlotājmākslas izstādē no-
ne vairāk par 50 darbiem
rijas komisijas izvēles. Iz-
notiks DV organizācijas 25
darba atceres dienu sarīko-
laikā 1971. gada 2. un 3.
Toronto.
Balvas pasniegs DV orga-
as 25 gadu darba atceres
1971. gada 2. un 3. jūlijā
o.
Naudu balvām sagādā DV
valdes pēc iepriekšējas
anās.
Šie noteikumi pieņemti un
rināti DV centrālās valdes
968. gada 6. augustā Min-

ums Gaŗezerā

uz Zemgales novada skau-
Dzintares novada gaidu
es ugunskuru un to aizde-
s. Gaŗezera karogi nolai-
usmastā, nometnes iemīt-
sēroja: Semināra vadību
a Gaŗezera valdes priekš-
nāc. V. Vārsbergs, kas iz-
„Audzinātāji un lektori
visu, lai īstenotu V. Klēt-
iecerēto programmu un
pabeigtu viņa iesāktos
"

rkas kokļu un dziedātāju
ja vadītājs Andrejs Jan-
urš semināra mācīja dzie-
un koklēšanu, uz dažām
atlika atgriešanos darbā
ā un no semināra audzēk-
oorganizēja kori, kas pie-
V. Klētnieka izvadīšanā
gaitā Kalamazū.
aredzēts, 24. augustā lat-
antojuma seminārs bei-
akarā ar tā iecerētāja V.
ka pēkšņo nāvi gan izpa-
iuniešu sacensībai latvie-
grafijā. Semināra vadītā-
ektori bija apmierināti ar
norisi un kursantu sek-
aužot pārliecību, ka jau-
ai pasākumā visai daudz
i.
šajā dienā, 25. augustā,
ra karogu kalnā, klātesо-
dziedot Latvijas himnu,
karogus. Vasaras sezona
rā bija beigusies. Admi-
ra V. Klētnieka piemiņai
metnes biroja ēkas semi-
ālībnieki un audzinātāji ie-
Ed. Grīnvalda dāvinātu
i pēc tam visi pulcējās
pojumā, kuru vadīja prāv.
s.

E. B.

DREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Uguns, ūdens un sarkanā krāsa

Ziņa, ka Pad. savienība okupējusi Čehoslovakiju, satrauca arī ņujorkiešus, tādēļ jau 21. augusta vakarā baltiešu iecienītajā radio raidītāja WQXR organizācijas BATUN informācijas birojs nodeva paziņojumu par baltiešu jauniešu organizētu demonstrāciju pie Pad. savienības Apvienoto nāciju misijas nākošajā dienā. Raidītājs pieder laikrakstam „The New York Times", kas parasti izvairās savās ziņās baltiešu vārdu pat pieminēt, nemaz nerunājot par viņu problēmām. Taču šoreiz raidītāja personāls izrādījās ļoti pretimnācīgs un šo paziņojumu sniedza kā daļu no ziņām, neminot, ka tas ir samaksāts sludinājums. Pats paziņojuma nolasītājs nākošajā dienā bija demonstrantu vidū.

Kaut īsā laika dēļ nebija iespējams apzināt daudz tautiešu, demonstrantu lielākā daļa bija latvieši, taču netrūka arī igauņu, lietuviešu, slovaku, čechu, ungāru un amerikāņu. Bija arī viens ķīnietis un pāris melnās rases pieder̄igo. Plakāti bija pašdarināti un pa lielākai daļai attiecās tieši uz Čechoslovakijas krizi, bet dažos bija piepīts klāt arī Baltijas valstu jautājums. Kāds plakāts skumji vēstīja: „Un 1968. gads tika izsludināts par Starptautisko cilvēka tiesību gadu . . ."

Ļaužu bija sanācis paprāvs pulks. Kaut tieši Pad. savienības misijas priekšā policijas kēdes, kuŗas bija noslodzījušas visu ielīņu, neļāva demonstrēt, arī no tā ielas stūŗa, kur demonstrācija notika, vismaz divas ielas tālāk varēja dzirdēt demonstrantu „kaŗa saucienus", kuŗi, atbalsojoties apkārtējos augstajos namos, skanēja tīri iespaidīgi. Šai ziņā vakara kulminācija, droši vien, bija brīdis, kad, visiem zvaniem un sirēnām skanot, piebrauca 4 ugunsdzēsēju mašīnas, lai apdzēstu atkritumu grozā radušos „ugunsgrēku". Nepatīkams atgadījums bija, kad daļu demonstrantu nošķieda ar sarkanu krāsu. Demonstrācija beidzās ar spēcīgu lietus gāzi, un tā, ja arī kāds vēl nebija cietis no sodrējiem vai krāsas, tas gāja mājās vismaz izmircis.

Taču visi autobusi, kuŗi šai vakarā pie demonstrētāju stūŗa piestāja, aizbrauca tālāk izgreznoti ar lipekli, „Rusia — get out of Estonia, Latvia, Lithuania". Čechi un slovaki sirsnīgā pateicībā kratija rokas „par palīdzēšanu". Notikums bija pievilcis arī vairākus lielo preses aģentūru reportieŗus.

☆

D. V.

Sakarā ar Pad. savienības iebrukumu Čechoslovakijā BATUN priekšnieks prāv. N. Trepša nosūtījis visām Apvienoto nāciju misijām, izņemot uzbrucējvalstis, šāda satura vēstuli:

„Pašreizējā Čechoslovakijas traģēdija prasa drošības padomes nekavējošu un bezkompromisa reakciju.

Nedēļām ilgi visa pasaule sekoja Čechoslovakijas mēģinājumiem izvairīties no svešas intervencijas. Pad. savienība vēlreiz, kā tas notika Baltijas valstīs — Igaunijā, Latvijā un Lietuvā 1940. gadā, bet Ungārijā 1956. gadā, iesūtīja savu ārkārtējo militāro mašinēriju, lai pilnīgi apspiestu mazāku kaimiņu. Tagad tā vēlreiz izliksies, ka bijusi aicināta iesoļot un „atbrīvot" tautu no brīvības; tā vēlreiz iznīcinās katru opoziciju un masu deportācijās aizvedīs katru neuzticamo un aizdomās turēto.

Ja būtu bijusi vajadzība atkārtoti pierāda padomju imperiālisma un koloniālisma īsto raksturu, tā barbariskos mērķus un metodes, ar šo notikumu tas sagādāts. Čechoslovakijas traģēdija rāda arī padomju kolonizēto tautu patiesās tieksmes.

Mēs esam pārliecināti, ka vieta, kur cīnīties pret pēdējo koloniālisma cietoksni, ir Apvienotās nācijas, un laiks to darīt ir — tagad. Drošības padomei jānosoda šis noziegums. Ja to nevarētu izdarīt padomju veto dēļ, tad jāsasauc speciālā sesijā ģenerālasambleja, Tas ir vienīgais forums, kuŗā visām valstīm ir vienādas tiesības un kuŗā katras zemes balss var pārbalsot padomju balsi.

Simpatizējot Čechoslovakojai, mēs jūtam dziļu morālisku pienākumu apellēt pie Jums. Čechoslovakijā šodien notiek tas pats, kas notika Baltijas valstīs 1940. gadā. Baltijas tautas savās dzimtenēs un igauņu, latviešu un lietuviešu izcelsmes cilvēki visā pasaulē cer, ka beidzot sāksies neviltota rūpe par padomju kolonizēto tautu atbrīvošanu."

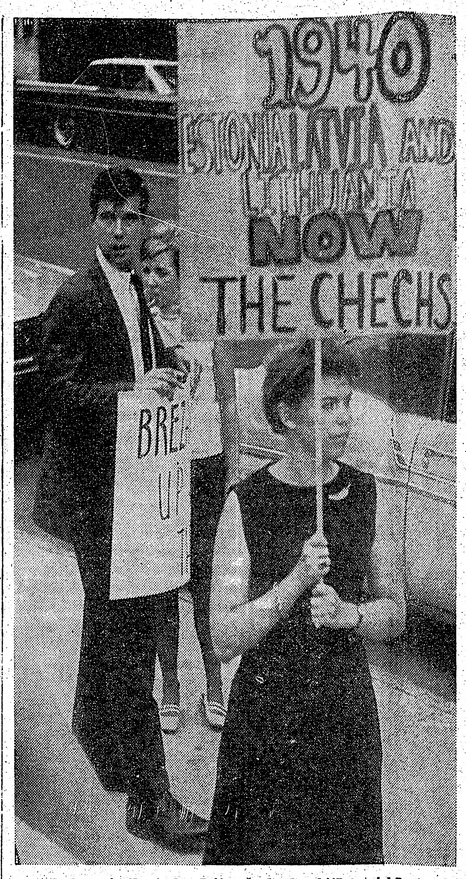

Pret Pad. savienības okupāciju Čechoslovakijā etniskās grupas demonstrēja arī pie Apvienoto nāciju nama Ņujorkā. Uzņēmumā daži no baltiešu grupas dalībniekiem.

Dzirkstis no atmiņu ugunskuriem

VALDEMĀRA KLĒTNIEKA PIEMIŅAI

Diži koki jumjas pār mums. Aiz meža plūst Jugla. Vecākajam no mums ir trīspadsmit gadu, jaunākajam — pāri vienpadsmit. Jāuzņem apkaimes topografiskais plāns. Skaitām soļus, mērījam lenķus, — kā skautos mācīts. Un plāns gatavs laikā. Tā labi, jo kopnieku kuŗsos vadītājs V. Klētnieks atzīst tikai darbu. Ar „mutes vārdiem," kā pie vienas otra cita, ar viņu galā nevar tikt. Bet darbu viņš vērtē, neskatoties, kas to darījis. Šoreiz uzvar mazais „Ķīvīšu" kops, kas pēc tam ar jautru „kiūvitt" sauciena siro atpakaļ uz Nordeķiem, kur lielākā daļa no zēniem dzīvo.

☆

Dvēseļu putenis gulstas pāri Tīreļpurvam. Kroplas priedītes, purva akači, vecās blindažas pārklātas sniega seģenēm. „Jāpušķo egle, Klētnieks jau klāt," saka rovers Ziedonis Šuriņš un nopurina sniegu vidēji paaugušai eglītei. No mugursomām, kabatām, avīžu vīkšķiem savāc svecītes un svētku eglītes pušķojumus. Klētnieks stāsta ugunskura stāstu, un tā kā aprimis snigt, koki met melnas ēnas uz baltā klajuma. Ir salti, bet labi.

☆

Pāri kāpai aizvijas taka uz Gaŗezeru, otrā pusē — aiz augstās kāpas — jūra. Vidū skautu vadītāju kursu četru kopu novietnes — pūču, dzeņu, baložu un dzegužu. Pa labi — aiz otras augstas kāpas — ir kursu vadītāja V. Klētnieka ģimenes apmetne. Tur dzird bērnu čalas, mana latviskas ģimenes rosīgumu. Viņi še dzīvo visu vasaru, jo tētis taču vada kursus gandrīz visu vasaru. Kursantu nometnē izceļas tracis. „Draudzīgais kops", kā saucam dzeņus, atkal palicis pēdējā vietā, jo V. Klētnieks telts stūŗī atradis zirnekļa tīklu. Bet arī baložiem šoreiz neveicas — pazudusi viena zobu suka. „Varbūt Klētnieks nemanīs," cer kopnieks. Nekā, Klētnieks mana gan. Dabūjam „brīvlaika darbiņus". Nākošajās pusdienās pavārs un šmulis varen rosīgi. Pie mūsu galda rīt ēdīs V. Klētnieks. Tas nozīmē, ka ēdienam jābūt galdā noteiktā laikā. Kā par postu, rītā pusdienu devai izsniedz pasīkstu gaļu. Kad to izvārīs? Nodarbības taču sākas pēc pusstundas! Pavāram iešaujas prātā lieliska doma: V. Klētnieka iemācīta recepte — maori virtuve. Bedrē uz karsta akmens kāpostu lapā ievīstītā gaļa līdz pusdienām izcepas lieliski. Viesis ir apmierināts, pavārs lepns, visi pārējie priecīgi.

☆

Daugavas vējš pūš sejās degunma un dūmu smaržu. Pie operas stāv skautu grupas, viņu vidū V. Klētnieks. Krievi aizgājuši, ienākuši vācieši. Skauti aicināti uzturēt kārtību, novākt drupas un palīdzēt ievainotajiem. Daži ir pacilāti — būs Latvija atkal brīva. Ko domā V. Klētnieks? „Tādi pasi vēži vien būs," viņš drūmi nosaka.

☆

Gaŗezerā pie Kaseles notiek gaŗezeriešu atjaunošanas sanāksme. V. Klētnieks sēž uz bluķīša, pārējie puslokā ap viņu. Dzied

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 13. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OSAVAS CKLB raiditājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibiskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 8, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-8327, 200 Balmoral Avenue Toronto 7.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 261 Danforth Ave.

8. septembrī plkst. 11 Kapu svētki Toronto latviešu kapos.

15. septembrī plkst. 2 pēcp. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā un svētdienas skolas sākums.

29. septembrī plkst. 2 pēcp. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma plkst. 3 draudzes pēcpusdiena baznīcas zālē.

BRAMPTONA

22. septembrī plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

8. septembrī, plkst. 10.30 dievkalpojums bērniem ar svētdienas skolu; plkst. 11 dievkalpojums pieaugušiem; plkst. 10.15 stunda abām Bībeles klasēm.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 88 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trisvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

8. septembrī pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

15. septembrī, pl. 3 pēcp. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

6. oktobrī pl. 2 pēcp. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Cooloorook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8894. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

Ar septembra pirmajām dienām draudzes mācītājs iet kārtējā atvaļinājumā.

29. septembrī, plkst. 2 pēcp. Montrealā dievkalpojums.

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-8224.

Montrealas latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO BAPTISTU

Draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

„Sauciens no Golgātas" Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p. p. uz viļņiem 1270. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12. Ont.

ASV BAZNĪCĀS

NJUJORKA

8. septembrī Salas baznīcā dievkalpojums pl. 10.30, Jonkeru baznīcā pl. 11 un Betlemes baznīcā pl. 2.

Bronksas skolas darbība atjaunosies sestdien, 7. septembrī pl. 10 ar dievkalpojumu, Bruklīnas un Longailendas skolās ar 14. septembri.

ČIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1638 So. 11th Ave, Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Telefoni: baznīcā un grāmatnīcā 532—1700, mācītāja mājā 538—7647.

KLIVLENDA

Klivlendas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi tojumā. Mācītājs K. Sautiņš, Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 3625 W. 214th St. Fairview Park, 30. ielas un Prospect Ave krus- Ohio, 44126

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1338 Pauline Blvd.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūrī (starp Evergreen un Lahser avenijām). Mācītājs Valters Liventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.lut. Trisvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St. Apt. 201 West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327-5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St. Roxbury.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznica — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDŽELOSĀ

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO9-8679..

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont..

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr. Mrs. Miss .....

Adrese: .....

.....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot.)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Arī politisko bēgļu likvidētājs dezertēja

(Pārnesums no 2. lpp.)

čekas pulkvedis Jevgenijs Runge. Par viņa tautību pastāv dažādi minējumi, un fakts, ka viņš ilgāku laiku darbojies Rīgā, deva pamatu aizdomām, ka Runge ir latvietis. Tomēr šim pieņēmumam vēl nav gūts apstiprinājums. Maskava pat katēgoriski apgalvoja, ka tāda čekas pulkveža Runges nekad nav bijis, bet sabiedrotie pēc viņa pārbēgšanas atklāja jaunu spiegu tīklu Rietumvācijā, un vairāki Bonnas ierēdņi, kuri ar Rungi bija sadarbojušies, nonāca cietumā, bet divi, lai izbēgtu sodam, dzīvi beidza pašnāvībā.

Itālieši savukārt notvēra Džordžio Rinaldi, kas varēja pastāstīt par neticamu padomju aģentu darbību NATO galvenās mītnes štābos.

No Maskavas aģentu darbības pasargātas nav bijušas arī makšās neitrālās valstis. Tā 1967. gadā norvēģi pielika punktu Kremļa labā strādājošā Heldora Lindvela spiega karjērai. Lindvels Maskavai bija nodevis Norvēģijas ziemeļdaļas aizsardzības plānus.

Tai pašā gadā amerikāņi atklāja, ka Maskava nav atmetusi centienus spiegu darbā ievilināt politiski naīvus ASV pilsoņus. Kaŗš Vietnamā šai ziņā ar daudzajiem t.s. jaunā kreisā noviziena pieritējiem, pacifistiem un dažādo pretkustību dalībniekiem, varētu likties, radīja Kremlim lielīkas iespējas. Vēl pārargri spriest par Maskavas panākumiem vai neveiksmēm, bet amerikāņu uzraudzības iestādes pašām par pārsteigumu atklājušas, ka daudzi kreisā spārna radikāļi pret Maskavas vilinājumiem tomēr izturējušies noraidīgi. Maskavas ideoloģiskais bankrots atturējis Kremļa labā strādāt pat vislielākos Džonsona valdības kritizētājus. Ir zināms, ka tieši amerikāņu kreisie radikāļi nodevuši ASV pretizlūkošanas dienestam vairākus ASV iesūtītus Maskavas spiegu vervētājus. Bijušais amerikāņu izlūkošanas dienesta pulkvežleitnants Valens, kas darbojās Kremļa labā, ir, varbūt, vienīgais nozīmīgākais Kremļa panākums pēdējos gados. Maskavas spiegu tīkla neveiksmes ASV nenoliedzami ir arī amerikāņu pretizlūkošanas dienesta uzlaboto metožu panākums. Interesanti atzīmēt, ka amerikāņu izlūkošanas dienests ar modru skatienu uzrauga ne vien valsts ierēdņus, kuŗu rīcībā var būt Kremlim noderīga informācija, bet arī zināmas profesijas, kuŗu aprindās Maskava centusies visaktīvāk darboties. Nekustamu īpašumu biroju un apdrošināšanas aģenti, kuŗi savā profesionālā kapacitātē diendienu satiekas ar dažādu citu profesiju pilsoņiem, Maskavas uztverē bijuši potenciāli rekrūši.

Interesanti atzīmēt, ka kopš sešdesmito gadu sākuma 15 valstīs izraidīti vairāk nekā 50 nevēlamu padomju „diplomātu", kuŗi aiz sūtniecību atašeju, sekretāru vai šoferu amatiem patiesībā darbojušies kā profesionāli spiegi. Par šādām izraidīšanām Maskava tomēr daudz neuztraucas, jo atklāto nevēlamo „diplomātu" procents ir samērā nieciģs, salidzinot ar tiem, kuŗi joprojām diplomāta pases aizsardzībā no Pad. savienības sūtniecībām netraucēti darbojas visās valstīs, kuŗās pastāv padomju diplomātiskās iestādes. Daudz nepatikamāk Maskavai ir augstu komunistu varasvīru pārbēgšana uz Rietumiem. Tā šāgada februārī uz ASV izbēga čechu ģenerālis Jans Sejna un atklāja, ka Maskavas uzdevumā viņam bijis jāsagatavo militārs apvērsums Čechoslovakijā Dubčeka novākšanai pie malas un Kremlim padevīgā Novotnija atgriešanai pie varas. Pagājušā gada decembrī Francijā patvērumu lūdza rumāņu ārlietu ministrs Georgs Filips, bet pie amerikāņiem pārnāca Ungārijas sūtniecības Vašingtonā darbinieks Janošs Radvanijs. Arī pazīstamā ungāru diplomāta Lašlo Šabo kļūšana par politisku bēgli nebija nekāds priecīgs notikums ne Maskavai, ne Budapeštai. Kad Rietumberlīnē patvērumu sabiedroto pusē meklēja arī Polijas militārās misijas vadītājs ģenerālis Vladimirs Tikočinskis, Varšavā un Maskavā radās pānika. Tikočinskis zināja par daudz, bet tieši tikpat daudz tagad zina amerikāņu pretizlūkošanas dienests.

Tai pašā laikā uz Maskavu pārbēgušo Rietumu dezertieru skaits ir nenozīmīgs. Klausa Fuksa, Alana Nuna Meija, Dr. Janovskija, Bergsona un Maklīna vārdi jau apsūnojuši. Pēdējos 18 gados nodevēju kustība no rietumiem uz austrumiem ir tikpat kā apstājusies.

Vēl zīmīgāka ir parādība, ka aizvadītajos pēdējos 10 gados Kremļa notverto Rietumu aģentu skaitu var uzskaitīt uz vienas rokas pirkstiem. Pie tam nekad vēl komūnistu sistēmas pastāvēšanas laikā dziļi aiz dzelzs priekškara nav darbojies tik liels Rietumu izlūkošanas dienestu aģentu skaits kā tagad. Ir divas iespējas: vai nu Rietumu aģenti ir labāk sagatavoti, vai arī daudzo personālo pārmaiņu rezultātā Maskavas pretizlūkošanas dienests, kuŗam bez cita liela vērība jāveltī arī Kremļa politikas kritizētāju uzmanīšanai un „izņemšanai no apgrozības" pašu mājās, nespēj savus uzdevumus veikt.

Nav noliedzams, ka slepenajā kaŗā, kas nekad nebeidzas, Maskava pašreiz ir zaudētājas lomā. Pats svarīgākais šai kaŗā ir Maskavas nespēja savervēt Rietumos jaunus neredzamā kaŗa rekrūšus, kuŗi naīvā ideālismā vai citu iemeslu dēļ kalpotu Kremlim.

Staļina ēras notikumu atklāšana, Berlīnes mūris, ungāru revolūcijas brutālā apspiešana un pēdējā laika notikumi Čechoslovakijā, Rumānijā un Dienvidslavijā ir atdarījusi daudziem iespējamiem padomju slepenā dienesta rekrūšiem acis. Tādēļ jaunajam Maskavas imperijas slepenā dienesta vadītājam Andrupovam nebūs viegls uzdevums savest kārtībā pašu dezertieru šapostīto spiegu tīklu. Andrupovs tagad steigā cenšas pārorganizēt 250.000 vīru lielo Kremļa slepeno roku Rietumos. Bet arī Rietumu drošības iestādes ir gatavas uz visiem pretsoļiem. Tas slepeno kaŗu var padarīt par vēl nepieredzēti intriģējošu spēli, kuŗas gala iznākums nav vienaldzīgs ne Vašingtonai, ne Maskavai. **Al.**

Svētie burti atklāj noslēpumus

Nevienā mūsu garīgās dzīves novadā nav tik daudz noslēpumu un neatrisinātu mīklu, kā tieši senvēstures pētīšanā. Cilvēks kā domātāja būtne sācis atšķirties no dzīvniekiem gan jau pirms apm. 200.000 gadiem, bet vecā vēstures skola, ignorējot integrālo pierādījumu daudzumu un turoties tikai pie rakstu liecībām, novilkusi mākslīgu robežu un uzcēlusi uz tās „lielo vēstures mūri", kas stingri atšķir vēsturi no senvēstures jau posmā ap 5000. g. pirms Kristus.

Ar šādu pieeju noārdīta cilvēces vēstures lielā vienība un kontinuitāte, var teikt pat — radīts mākslīgs miglas un tumsas aizsegs pār laikmetu, kuŗā radušies lielākie cilvēces gara sasniegumi, kā valoda, rakstība, tautas mākslas un reliģiskās domāšanas pirmsākumi. Bet ja mēs pārlecam pār šo mākslīgo senvēstures robežu un ielaužamies dziļāk pagātnes tumsā, tad gūstam daudzas pārsteidzošas un sakarīgas atziņas, kuŗas visā pagātnes pētīšanā var izraisīt lielu vērtību pārvērtēšanu. Viena no tādām neapgāžamām atziņām ir, ka tālās pagātnes „tumšais" cilvēks bijis daudz reliģiozāks par mūslaiku „izglītoto" cilvēku.

Lielos vilcienos varam teikt: dzīvnieks nācis pasaulē puslīdz „gatavs" — ar iedzimtiem instinktiem, kas to pielāgo ātrai un automatiskai rīcībai, bet cilvēks gan rādīts, kaut ar milzīgām iespējamībām, kā negatava būtne, kas nolemta nemitīgai, var teikt — bezgalīgai attīstībai ceļā uz pilnību. Bībeles terminoloģijā runājot — „padzīts no paradīzes", pirmatnējais cilvēks nokļuva ļoti smagā ciņā par savu eksistenci un ilgu laiku bija neizdevīgākā stāvoklī par dzīvnieku. Viņš mācījās no dzīvnieka, putna un zivs, apbrīnoja tos un bija pārliecināts, ka tie stāv tuvāk Dievam, ka Radītājs ir labvēlīgāks pret tiem. Tā radās simtiem tūkstošiem gadu ilgstošais totemisma laikmets, kuŗa atlikušās zīmes kā simbolus mēs joprojām varam vērot arī moderno valstu ģerboņos, karogos, emblēmās — kā piem. ērgļa, lauvas, lāča, bebra un citu dzīvnieku attēlos.

Bet dzīvniekus cilvēks tikai retos gadījumos (vulgārā nozīmē) uzskatīja tieši par pašām dievībām; īstenībā tie bija tikai Dieva vēstneši, kas cilvēkam varēja palīdzēt atrast ceļu pie sava Radītāja. Tieši Dieva meklēšana cilvēci veda pie kolosāliem sasniegumiem. Ja cilvēkam nebūtu neapklusināmas tieksmes atrast neredzamo, bet visvareno dievību, mēs varam droši teikt, viņš būtu palicis vēl līdz šai dienai tādā pašā dzīvnieka stāvoklī kā viņa priekšteči.

Senais ārietis iedomājās, ka šis neredzamais un nesasniedzamais Dievs mitinās kādā tālā, augstā vai dziļā vietā, kā debesīs vai jūras dziļumos, un no turienes sūta cilvēkam kā savas labvēlības pierādījumus, tā arī postu un nelaimes. Kad viņš vēroja, kā putni brīvi un viegli aizlido vislielākos augstumos un tālumos, tas centās imitēt tos visdažādākos veidos. Radās irbes deja Kretā, putnu dziesmu atdarināšana, svēteļa kults āriešu dzīves vietās, mājokļu piešķiršana strazdiem, bezdelīgām un citiem putniem. Bet pats galvenais — senie burtnieki sāka veidot rakstu zīmes pēc gājputnu lidojumu formācijām — ķīļos jeb kāšos, vai arī pašu putnu un dzīvnieku attēlos, un tā radās senatnē tik plaši izplatītie piktografiskie un ķīļu raksti. Arī visa pirmatnējā māksla, kā tēlniecība, keramika, gleznošana, dziedāšana un dejošana bija centrēta vienā virzienā — atrast tik grūti sasniedzamo kontaktu ar Lielo Nezināmo. Bet šī nezināmā klātiene bija nepieciešama, lai dotu visai cilvēka dzīvei noteiktu stabilitāti un labklājību. Tādēļ pat daudzus līgumus līga Dieva vārdā, vai piesaucot Dievu par lieciniekiu un šo līgumu sargu vai soģi. Tas pats attiecas uz visām zvēresta formulām.

Visa senā rakstība kalpoja cilvēka aizsardzībai un satiksmei ar Dievu. Tādēļ visas burtu zīmes bija svētas zīmes, tāpat kā ornamenti un zīmējumi. Dabiski, ka vissarežģītākais burts bija „A" — āriešu nosaukuma pirmais burts, bet daudzos gadījumos to aizstāja „R", — kas angļu izrunā pasaka arī visu āriešu vārdu („ār"). Svētie burti bija arī L, D, M, G, S un J, kas lietoti daudzu dievu nosaukumiem. Kad priesteri atzina, ka svētos burtus lieto pārāk bieži, tie aizliedza tos izrunāt. Tā radās eufemisms — bailes izrunāt atsevišķus vārdus vai skaņas. Tā sekas joprojām vērojam angļu, franču un dažādās citās valodās, kur ierobežota „l", „r", „g", „h", „s" un dažu citu burtu izruna.

Turpretim, lai pastiprinātu svēto burtu efektu, lūgšanās tos izrunāja ļoti gari vai atkārtoja, un tā āriešu valodās radās dubultnieki, kā l, r, s, n, m, un garās skaņas, garie patskaņi. Tomēr viszīmīgākā ir svēto burtu iespraušana vienkārša vārda vai salikta vārda vidū. Latviešu valodā šādu iespraudumu nav visai daudz, jo tās meistari — senie burtnieki, lietojuši visvairāk pagarinātos patskaņus. Tomēr, tās mūsu senču ciltis, kas nākušas uz Baltiju no dienvidrietumiem, kā kūri, atnesuši arī daudzos vārdos iespraustos „n", piem., duncis (austrumu latviešiem — „dūcis"), aņķis (āķis), dzintars (dzītars) u.t.t.

Visīpatnējāk šī „n" un arī „m" (nezinamās, pirmās un visvecākās dievības) apzīmējumu iespraušana parādās poļu valodā, kur to neatzīmē ar šiem burtiem, bet ar vienkāršu ķeksīti pie iepriekšējā patskaņa. Latviešu valodā līdzīgā kārtā apzīmē mīkstinājumus — ķ, ģ, ļ, ņ, kas mūsu valodā arī radušies kā seviška padevības izpausme dievībai, sevišķi dievam Jānim. Lai šī jotēšana nebūtu jāizdara tieši ar burta „j" pievienošanu mīkstinātiem līdzskaņiem, tā vietā lieto vienkāršu vertikālu (ķ, ļ, ņ,) vai horizontālu svītriņu (ģ).

Zīmīgi, ka daļa indu sevi sākumā saukuši par idiem, bet nonākot pie Vidusjūras, sākuši iespraust sava nosaukuma vidū svēto burtu „n" un tā kļuvuši par „indiem". Dažas citas āriešu ciltis, kā albāņi, kas pie Adrijas jūras nokļuvuši jau ļoti sirmā senatnē, ar svētajiem burtiem „n" un „g" sāk daudzus vārdus (citi, vācieši, ar šiem burtiem nobeidz vārdus) un ar to padara tos grūti izlasāmus.

Rezumējot visu sacīto, mums jāatzīst nenoliedzamā patiesība, ka cilvēks būtu līdz pat mūsu dienām palicis dzīvnieka stāvoklī, ja viņam nebūtu bijusi degsme — meklēt dievību, tulkot tās grību un dzīvot pēc tās norādījumiem. Visas mūsu civilizācijas pamatus lielumties radījuši šie reliģiskie meklējumi.

Alberts Kalniņš

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

20. septembrī — plkst. 8 vakarā DV namā, 125 Broadview Ave., TLB inž. un techniķu kopas sanāksme. V. Sabanska referāts „Televizija jūsu mājā".

5. oktobrī — **Amerikas latviešu teātŗa Vašingtonas ansambļa viesizrāde — Eaton auditorijā.**

20. oktobrī — pl. 5.30 pēcp. Sv Andreja baznīcas zālē baritona Pētera Geistauta jubilejas koncerts.

25. oktobrī — plkst. 8. vakarā TLB inženieŗu un techniķu kopas tradicionālā inženieŗu balle Inn On The Park telpās.

2. un 3. novembrī — Baltiešu simpozijs Toronto universitātē.

9. novembrī — pl. 7.30 DV Toronto nod. gadasvētki un Mārtiņu balle — DV namā.

9. novembrī — **Latviešu namā Latviešu sporta apvienības Kanadā gadskārtējais sarīkojums**

23. nov. — **Teātŗa izrāde „Pieci stabi" DVT Kanadā.**

18. janvārī — „Latvija Amerikā" apgādā rīkotā balle DV namā.

OSAVA

26. oktobrī — DV Osavas nodaļas atklāšanas sarīkojums, 219 Olive Ave., Poļu zālē, pl. 7 vak.

SV. KATRĪNAS

14. septembrī — pl. 9 rītā Sv. Katrīnas M. M. kluba eksternās šaušanas sacīkstes un plkst. 7.30 balle Atlanta kluba telpās, Genevas ielas galā pie ezera. — balle.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

21. septembrī — plkst. 7.30 vakarā vīru ansambļa Kalvis koncerts Selburnā. Pēc koncerta saviesīgs vakars ar deju.

Ulbrichts meklē samierināšanos ar Rietumvāciju

Valters Ulbrichts tautas kamerā negaidīti paziņojis, ka Austrumvācija gatava uzsākt sarunas ar Rietumvāciju par neuzbrukšanas līgumu un saimniecisko attieksmju izveidošanu. Austrumvācijas komūnistu partijas vadītājs piedāvājis izraudzīt īpašu sarunvedi ar Bonnas pārstāvjiem par šī līguma iedzīvināšanu. Bonnas valdības preses nodaļas pārstāvis Konrads Ālers izteicies, ka priekšlikumu rūpīgi pārbaudīs.

Pārsteidz ne vien Ulbrichta mērenais toņis, bet zīmīgi arī tas, ka viņš vairs nav pieminējis savu līdzšinējo prasību, lai Bonna iepriekš oficiāli atzīst Austrumvāciju par suverēnu valsti. Jāatceras, ka Austrumvācijas valdība strupi noraidījusi jebkādus samierināšanas mēģinājumus ar Bonnu, kopš kanclera Kizingera koalicijas valdības izveidošanas 1966. gada decembrī. Savu piedāvājumu Ulbrichts tomēr saista ar noteikumu, ka Bonnas valdībai jāatmet 19 gadu ilgais uzskats, ka tā ir vienīgā likumīgā Vācijas valdība. Ulbrichts arī skaidri pateicis, ka tuvināšanās starp abām Vācijām iespējama tikai uz „pilnīgas līdzvērtības bazes".

Rietumvācijas pieaugošais militārais spēks un saimnieciskais potenciāls, liekas, pamudināja Ulbrichtu meklēt saprašanos, jo komūnisti respektē tikai stipru dūri. Toties Ulbrichts visu laiku ļoti varens jutās krievu tanku aizsegā. Viņš bija gatavs jebkuŗu brīdi piedalīties Čechoslovakijas okupācijā, lai palīdzētu pie varas atgriezties savam vecajam draugam Novotnijam, ar kuŗu viņam pastāvēja draudzības un savstarpējās palīdzības līgums, kuŗam, Dubčekam nākot pie varas, piekrita vairs tikai papīra vērtība. Austrumvācijas prese Čechoslovakijas komūnistu partiju apzīmēja par „beigtu zivi, kas sākot pūt no galvas". Ulbrichts jau sen trin nazi, lai šo „smirdīgo galvu" — Dubčeku — nogrieztu. Reizē austrumvācu pusē parādījās ziņas, ka Bohēmijā atrastas slepenas ieroču un municijas glabātavas pretkomūnistu tisko partizānu apbruņošanai.

Formālais ceļš Čechoslovakijas okupēšanai bija jau sen sagatavots. Ulbrichts ticēja, ka tā arī notiks. Viņam bija padomā pat daļēja mobilizācija, paredzot iesaukt „tautas armijā" 675.000 rezervistu. Kādēļ Maskava sākumā okupācijas plānu atmeta un izšķīrās par Ciernas un Bratislavas aspriedēm, vēl tagad ir noslēpums. Domājams, ka tas bija tikai pārejas stāvoklis, lai iegūtu laiku Čechoslovakijas liberālizācijas kustības apspiešanai ar militāru varu un iemidzinātu Dubčeka uzmanību.

„DIK, ES JŪS APSVEICU!"

Ričards Niksons un Spiro Agņū, republikāņu kandidāti ASV prezidenta un viceprezidenta amatam, viesojās prezidenta Džonsona rančā Teksasā. Niksons šo apmeklējumu paziņoja preses konferencē tūlīt nākošajā rītā pēc savas nominēšanas republikāņu konferencē. Viņš izteicās, ka prezidents Džonsons viņam piezvanījis un teicis: „Dik, es jūs apsveicu; jums ir arī manas simpatijas!" Ārlietu ministrs Rasks uz Teksasu izlidoja no Vašingtonas. Reizē ar viņu pie prezidenta Džonsona ieradās arī Centrālās izlūkošanas aģentūras direktors Helms un ASV sarunvedis Parīzes miera sarunās Sīrus Vanse. Viceprezidents Hamfrijs, pirmais demokratu kandidāts nominācijai uz prezidenta amatu, tikās ar Džonsonu jau iepriekšējā dienā.

EIROPAS DZIESMU . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

certs, kas ieveda mūs latviešu dziesmas spožumos.

Jauktos koŗus diriģēja Arvīds Norītis un Alberts Jērums, vīru koŗus — Roberts Zuika, katrs ar lielu lietpratību, suverēni, saviem individuālajiem mākslinieciskajiem dotumiem. Koŗi dziedāja pacilāti, disciplinēti, sekoja katra diriģenta mājieniem. Ja nebūtu koncerts ieildzis līdz vēlai vakara stundai, klausītāji būtu prasījuši daudz vairāk atkārtojumu, un ne tikai dziesmas, kuŗas jau gadu desmitiem visus sajūsmināšušas un kuŗas klausīties, laikam, nekad neapniks.

Diemžēl, jākonstatē, ka vīru koŗu sastāvs pamazām dilst. Bez jaukto koŗu vīru balsīm tie vairs nespēj uzstāties. Tās akal savukārt ir tik ļoti nogurdinātas visos mēģinājumos, ka nespēj pietiekami iemācīties balsu partijas. To varēja manīt, tikko bija kāds grūtāks gājiens. Tenorus jūtami atbalstīja divi diriģenta Zuikas brāļi. „Arājiņos, ecētājos" iepriecināja Pētera Lielzuikas jūtīgi dziedātais solo.

Koncerta viduspunktā dzirdējām Longīna Apkalna kantātes „Latviešu Dievs" pirmatskaņojumu Eiropā autora vadībā. Tas ir lielas formas skaņdarbs, par kuŗa mūzikālo vērtību šaubu nevar būt. Štutgartes operas soliste Renāte Gūtmane un deklamātore Dagmāra Kurmiņa bija lieliskas, apgaroti izpildot monumentālajā darbā viņām doto uzdevumu. Tas pats sakāms par kori un simfonisko orķestri. Pats autors diriģēja droši un ar iedvesmu, saturot visu dažkārt sarežģīto mūzikālo celtni.

Koncerts beidzās ar „Beverīnas dziedoni" un „Tev mūžam dzīvot, Latvija" koŗa un simfoniskā orķestŗa krāšņā, valdzinošā atskaņojumā Arvīda Noriša autoritatīvā vadībā. Abas dziesmas bija jāatkārto, kas visam grandiozajam vakaram piešķīra spožu izskaņu.

Apgāda DAUGAVAS VAN
izdevums
T. DANGAVA
stāstu krājums

STRANDĒJUS
SALA

Grāmatā apvienoti divi pabeigti stāst „Strandējušo sala" I-II daļa un „Bada dzeg tē", pavisam 27 stāsti 600 lappusēs, tā glīt A. Jaunzema vāka zīmējumu un E. Keiša au un ievadu.

Nora Valtere „Latvija Amerikā" cita star „Dangavs ir rakstnieks ar dualistisku dvēse nas puses viņš ir izteikts intelektuālis ar p ciju gan literātūrā, gan filozofijā, mūzikā bā. . . . stāsti visvairāk fascinē ar dēkainīb rastās, skarbās, primitīvās un tomēr krāšņ zemes elpu."

Cena $8.20.
Pasūtinot un samaksājot līdz š. g. 18. n šo grāmatu Jūs saņemsit par
$6.20

Lūdzu piesūtīt ..... eks. STRANDE
Vārds, uzvārds .....
Adrese .....
.....
Samaksai pievienoju $ .....
Datums ..... Paraksts .....

Pasūtiniet sev un savie
DAUGAVA
MĒNES
Šis izdevums veltīts LATVIJAS bri Daugavas Vanagu ce
Atbildīgais redaktors
Redaktori: RAIMONDS ČAKS, R
DVM iznāk rēgulāri sešas reizes gadā tiska satura rakstiem un apcerēm, le ves informāciju, vana džu, sp
Abonēšanas maksa vienam gadam: Amerikas laros, $3.60. Atsevišķu nu
PASŪTINĀJUMI
Apgāds DAUGAVAS VAN
Toronto 4, C

18. novembrī iznāks
SA
Autore stāsta p šanas 1944. gada ta ir dzīves stās tēviem, mātēm, izdomu par pat tiem, kam nebij
Šī ir GRĀMATA, kas pārspēj vi okupantu izrīcībām un
Grāmata glīti iesieta — 5
PASŪTINĀJUMA ZĪME.
Līdzam izsūtīt ..... eks. „SARKANA
Vārds, uzvārds .....
.....
Datums ..... Parak
DAUGAVAS VANA
491 College Street, Tor

...zertēja

...au ...no- ...už ...ju- ...ka ...ios ...ētu ...ro- ...vēl ...nas ...ara ...iz- ...aits ...vai ...ga- ...ālo ...vas ...ram ...arī ...uz- ...ap- ...sa- ...ajā ...tas- ...mā.

Pats svarīgākais šai karā ir Maskavas nespēja savervēt Rietumos jaunus neredzamā kara rekrūšus, kuri naivā ideālismā vai citu iemeslu dēļ kalpotu Kremlim.

Stalina ēras notikumu atklāšana, Berlīnes mūris, ungāru revolūcijas brutālā apspiešana un pēdējā laika notikumi Čechoslovakijā, Rumānijā un Dienvidslavijā ir atdarījusi daudziem iespējamiem padomju slepenā dienesta rekrūšiem acis. Tādēļ jaunajam Maskavas imperijas slepenā dienesta vadītājam Andrupovam nebūs viegls uzdevums savest kārtībā pašu dezertieru sapostīto spiegu tīklu. Andrupovs tagad steigā cenšas pārorganizēt 250.000 vīru lielo Kremļa slepeno roku Rietumos. Bet arī Rietumu drošības iestādes ir gatavas uz visiem pretsoļiem. Tas slepeno karu var padarīt par vēl nepieredzēti intrigējošu spēli, kuŗas gala iznākums nav vienaldzīgs ne Vašingtonai, ne Maskavai. Al.

...umus

...este- ...ieto ...s iz- — ...rdus ...jām ...ažā- ...žota ...lažu ...svē- ...tos ...toja, ...du- ...ga- To- ...urtu ...vai ...va- ...vi- ...se- ...irāk ...mēr, ...iku- ...ietu- ...dau- ...„n", ...atvie- ...kis), ...„m" ...vecā- ...ie- ...lodā, ...tiem,

bet ar vienkāršu ķeksīti pie iepriekšējā patskaņa. Latviešu valodā līdzīgā kārtā apzīmē mīkstinājumus — ķ, ģ, ļ, ņ, kas mūsu valodā arī radušies kā seviška padevības izpausme dievībai, sevišķi dievam Jānim. Lai šī jotēšana nebūtu jāizdara tieši ar burta „j" pievienošanu mīkstināmiem līdzskaņiem, tā vietā lieto vienkāršu vertikālu (ķ, ļ, ņ,) vai horizontālu svītriņu (ģ).

Zīmīgi, ka daļa indu sevi sākumā saukši par idiem, bet nonākot pie Vidusjūras, sākuši iespraust sava nosaukuma vidū svēto burtu „n" un tā kļuvuši par „indiem". Dažas citas āriešu ciltis, kā albāņi, kas pie Adrijas jūras nokļuvuši jau ļoti sirmā senatnē, ar svētajiem burtiem „n" un „g" sāk daudzus vārdus (citi, vācieši, ar šiem burtiem nobeidz vārdus) un ar to padara tos grūti izlasāmus.

Rezumējot visu sacīto, mums jāatzīst nenoliedzamā patiesība, ka cilvēks būtu līdz pat mūsu dienām palicis dzīvnieka stāvoklī, ja viņam nebūtu bijusi degsme — meklēt dievību, tulkot tās gribu un dzīvot pēc tās norādījumiem. Visas mūsu civilizācijas pamatus lielumties radījuši šie reliģiskie meklējumi.

Alberts Kalniņš

EIROPAS DZIESMU . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

certs, kas ieveda mūs latviešu dziesmas spožumos.

Jauktos koŗus diriģēja Arvīds Noritis un Alberts Jērums, vīru koŗus — Roberts Zuika, katrs ar lielu lietpratību, suverēni, saviem individuālajiem mākslinieciskajiem dotumiem. Koŗi dziedāja pacilāti, disciplinēti, sekoja katra diriģenta mājieniem. Ja nebūtu koncerts ieildzis līdz vēlai vakara stundai, klausītāji būtu prasījuši daudz vairāk atkārtojumu, un ne tikai dziesmas, kuŗas jau gadu desmitiem visus sajūsminājušas un kuŗas klausīties, laikam, nekad neapniks.

Diemžēl, jākonstatē, ka vīru koŗu sastāvs pamazām dilst. Bez jaukto koŗu vīru balsīm tie vairs nespēj uzstāties. Tās akal savukārt ir tik ļoti nogurdinātas visos mēģinājumos, ka nespēj pietiekami iemācīties balsu partijas. To varēja manīt, tikko bija kāds grūtāks gājiens. Tenorus jūtami atbalstīja divi diriģenta Zuikas brāļi. „Arājiņos, ecētājos" iepriecināja Pēteŗa Lielzuikas jūtīgi dziedātais solo.

Koncerta viduspunktā dzirdējām Longina Apkalna kantātes „Latviešu Dievs" pirmatskaņojumu Eiropā autora vadībā. Tas ir lielas formas skaņdarbs, par kuŗa mūzikālo vērtību šaubu nevar būt. Stutgartes operas soliste Renāte Gūtmane un deklamātore Dagmāra Kurmiņa bija lieliskas, apgaroti izpildot monumentālajā darbā viņām doto uzdevumu. Tas pats sakāms par koŗi un simfonisko orķestri. Pats autors diriģēja droši un ar iedvesmu, saturot visu dažkārt sarežģīto mūzikālo celtni.

Koncerts beidzās ar „Beverīnas dziedoni" un „Tev mūžam dzīvot, Latvija" koŗa un simfoniskā orķestŗa krāšņā, valdzinošā atskaņojumā Arvīda Noriša autoritātīvā vadībā. Abas dziesmas bija jāatkārto, kas visam grandiozajam vakaram piešķīra spožu izskaņu.

Apgāda DAUGAVAS VANAGS izdevums

T. DANGAVA

stāstu krājums

STRANDĒJUŠO SALA

Grāmatā apvienoti divi pabeigti stāstu krājumi „Strandējušo sala" I-II daļa un „Bada dzegužu pajumtē", pavisam 27 stāsti 600 lappusēs, tā glīti iesieta ar A. Jaunzema vāka zīmējumu un E. Keiša autora šaržu un ievadu.

Nora Valtere „Latvija Amerikā" cita starpā raksta: „Dangavs ir rakstnieks ar duālistisku dvēseli. No vienas puses viņš ir izteikts intelektuālis ar plašu erudīciju gan literātūrā, gan filozofijā, mūzikā, gleznlecībā. . . . stāsti visvairāk fascinē ar dēkainību, ar neparastās, skarbās, primitīvās un tomēr krāšņās svešādās zemes elpu."

Cena $8.20.

Pasūtinot un samaksājot līdz š. g. 18. novembrim šo grāmatu Jūs saņemsit par

$6.20

Lūdzu piesūtīt ..... eks. STRANDĒJUŠO SALA

Vārds, uzvārds .....

Adrese .....

.....

Samaksai pievienoju $ .....

Datums ..... Paraksts .....

Kas varētu sniegt ziņas par

Albertu Vadzi

Agrāk dzīvojis NORANDĀ. Viņu meklē māte Anglijā. Lūdz rakstīt jeb zvanīt Mrs O. Budachs, 54 Garnock Ave. Toronto Ont. Tel. 465-8836

FOREST HILL

VAJADZIGS

bezbērnu pāris

labā angļu mājā. Skaists atsevišķs dzīvoklis un alga par sievas darbu. Zvanīt Toronto 481-1355.

L. LUNSKY

OPTIĶIS

Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak. Ar iepriekšēju pieteikšanos 470 College St., Toronto. Tālr. WA 1-3924

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Pasūtiniet sev un saviem draugiem žurnālu

DAUGAVAS VANAGU MĒNEŠRAKSTS

Šis izdevums veltīts LATVIJAS brīvībai un labākai nākotnei un ir Daugavas Vanagu centrālās valdes izdevums.

Atbildīgais redaktors — VILIS HAZNERS

Redaktori: RAIMONDS ČAKS, RITA GĀLE un TONIJA KRŪKA.

DVM iznāk regulāri sešas reizes gadā ar plašu literāro daļu, idejiska un politiska satura rakstiem un apcerēm, ievērojamu darbinieku atmiņām, DV dzīves informāciju, vana džu, sporta un humora nodaļām.

Abonēšanas maksa vienam gadam: Amerikas kontinentā $5.50, uz ārzemēm, ja maksā dolaros, $3.60.. Atsevišķu numuru cena $1.00.

PASŪTINAJUMI ADRESEJAMI —

Apgāds DAUGAVAS VANAGS — 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

18. novembrī iznāks otrais izdevums

LILIJAS ZARIŅAS

SARKANĀ MIGLA

Autore stāsta par dzīvi okupētajā Latvijā kopš Jelgavas krišanas 1944. gada vasarā līdz izbēgšanai uz Rietumiem. Grāmata ir dzīves stāsts par visu, ar ko toreiz bija jāsaduŗas mūsu tēviem, mātēm, brāļiem un māsām. Tas tālu pārsniedz katru izdomu par pazemojumiem, kuŗi bija jāpacieš un jāpārdzīvo tiem, kam nebija laimes izkļūt brīvībā

Šī ir GRĀMATA, kas pārspēj visus iepriekšējos izdevumus PAR okupantu izrīcībām un DZĪVI okupētajā LATVIJĀ

Grāmata glīti iesieta — 588 lapas puses, maksā $7.50

PASŪTINĀJUMA ZĪME.

Lūdzam izsūtīt ..... eks. „SARKANA MIGLA". Samaksai pievienoju $.....

Vārds, uzvārds ..... Adrese .....

.....

Datums ..... Paraksts .....

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,

491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

JAUNĀKAS GRĀMATAS

L. Zariņa — Sarkanā migla	$7.50
A. Brastiņš — Māte Māra	$13.00
O. Lielvārdis — Lidojošie šķivji	$3.50
A. Aizsilnieks — Latvijas saimniecības vēsture 1914 — 1945	$19.00
A. Voitkus — Dzīvais cilvēks, stāsti	$4.80
A. H. Tamsāre — Sarkanās ogas, rom.	$4.20
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētku vēsture	$12.00
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētki trimdā	$12.00
Latvijas skatu albums	$7.50
Elza Klaustiņa — To nevar aizmirst	$4.50
T. Zeltiņa sakārt. — Ciruļu zvani, dzeja	$7.50
Ed. Dunsdorfs — Trešā Latvija	$4.25
Astrīde Ivaska — Ziemas tiesa, dz.	$4.00
A. Ķeniņš — Zvaigžņotā junda, dzejoļi	$4.00
S. Lazdiņa — Mana vaina, rom.	$5.00
A. Dziļums — Aizaugušās drupas	$4.80
M. Eglītis — Rotaļa, stāsti	$3.00
A. Niedra — Atkal Eiropā, rom.	$4.50
Latviešu vēsture dzejā un gleznās 2. gr. Asinis un ugunis	$6.80
„ Svešos ceļos un pajumtē	$6.80
Ceļi, rakstu krājums XIII	$3.20
Latviešu tautas teikas un pasakas 10. gr.	$7.80
K. Dzelzītis — Dzīves krustceļos, dzej.	$3.20
A. Vilnis — Rājiens sirdij, dz.	$3.00
„ Lauru vainags, dz.	$3.25
„ The Laurel wreath (angļu val.)	$2.75
„ In Memory (velt. J. F. Kennedy)	$2.00
G. Janovskis — Pār Trentu kāpj migla, rom.	$4.80
„ Pēc pastardienas, rom.	$4.50
P. Jēgere-Freimane — Es aplecinu tevi	$4.20
R. Rīdzinieks — Patiesību meklējot, dzejoļi	$1.00
V. Āvens — Caurumi, dz.	$1.00
R. Mūks — Nāve un Otto, dz.	$1.00
G. Pļavkalns — Caurspīdīgas ēnas, dz.	$1.00
A. Daugule — Sadedzinātie tilti, rom.	$3.00
K. Ķezbers — Daktera Applebija kalpi, st. un nov.	$4.00
E. Lūkins — Meditācija par Mendelsonu - Bartoldiju...	$2.00
K. Zvejnieks — Inese, rom.	$3.25
V. Ramons — Putekļi sarkanā rietā, rom.	$4.50
Turģeņevs — Dūmi, rom.	$3.85
Jānis Niedra — Dziedonim veltīts rakstu krājums	$4.50
Teach Yourself Latvian	$2.75
L. Dombrovska-Larsena—Uz darbnīcas sliekšņa, pārdomas	$4.50
Danno — Domu atomi, aforismi	$0.50
A. Voitkus — Aiz miglas aust saule, rom.	$4.80
Raiņa un Aspazijas 1968. g. Gada grāmata	$2.50
J. Kronlins — 379 dienas	$9.60
Jānis Rozentāls —	$24.00
K. Ķezbers — Brencītis, pasaka	$4.00
E. Ardenss — Serafima spārni, noveles un stāsti	$4.50
G. Zariņš — Trimdas augstā dziesma, stāsts	$3.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 8. gr.	$7.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 9. gr.	$7.80
A. Eglītis — Tiesa nāk	$6.00
K. Raudive — Gaisma un mijkrēslis, rom.	$7.50
Indra Gubiņa — Ritdiena neskaitās, nov.	$4.00
I. Viksniņa — Saules sala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M. Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlītlis un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. proz. Dr. L. Bērziņa piem.	$6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Čenču Jezups — Piters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
Latvijas vēsture 1914—1920.	$17.00
J. Veselis — Trīs laimes, rom.	$2.50
„ Tērauda dvēsele, rom.	$4.00
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzeja	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.80
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonimu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē ligavu, rom	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un stenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zilīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
J. Sirmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzelonžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Z. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtināšanai zvaniet

Tālr. 921-7121

DV GRĀMATNICĀ

491 College Street, Toronto 4, Ont.

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto

IGAUŅU OPTIĶIS

J. RATAS

169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI. Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

DAUGAVAS VANAGU NAMS

125 BROADVIEW AVE.

ir telpas

DEJĀM— VIESIBĀM KAZĀM— Pieprasīmas: M. Ādama kundzei pēc pl.6 vakarā HO6-1517, Toronto

VISLABĀKĀS GAĻAS PRECES UN DELIKATESES

iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernākajos un kvalitatīvi izcilākajos Eiropas stila gaļas un delikatešu veikalos,

KUR VALDA KVALITĀTE

tip-top MEATS

delicatessen

1727 Bloor St. West (High Park) tālr. RO 6-4982

YORKDALE SHOPPING CENTRE —7838866

JAUNĀKAIS UN IEVĒROJAMĀKAIS GRĀMATNIECIBĀ

Latviešu vēsture dzejā un gleznās, 1., 2., 3. š.	$ 6.80
J. Kronlina — 379 Baigā gada dienas	9.60
Latviešu tautas teikas un pasakas, 1. — 10. š.	7.80
A. Rupaiņa — Archeolingvistika, I., II.	10.00
Jānis Rozentāls, gleznu mape	24.00
Melngaiļa-Vītola — 50 Latviešu tautas dziesmas	3.00
Autoru kopas — Sinonimu vārdnīca	6,00
J. Jaunsudrabiņa — Zaļā grāmata, I., II.	7.80

DAUGAVAS VANAGU grāmatnīca, 491 College St., Toronto 4, Ont.

MĒS IESPIEŽAM

- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biļetes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

Latvija Amerikā

491 College St., Toronto 4, Ont. Canada.

TEL.: 921-7121 (Code 416)

Baltic PLASTERING

Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.

Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.

Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

FRANK VASS BA

ADVOKĀTS-NOTĀRS

263 College ielā, Toronto. (pie Spadina Ave.)

TEL. WA 2-6112, 2-6111

SPORTS

GOLFA MEISTARI NOSKAIDROTI

Vecā skotu spēle golfs pamazām sāk iekarot arī Kanadas latviešu sporta un brīvās dabas cienītāju sirdis: dalībnieku skaits šāgada Kanadas latviešu meistarsacīkstēs 24. augustā bija jau krietni lielāks nekā pērn. Šī bija viena no vasaras viskarstākajām dienām ar mitru spiedīgumu, kuru spēlētāji sevišķi izjuta Donvalejas golfa kluba ielejā iekārtotajā laukumā. „Brīžiem pat zvaigznītes lēkāja gar acīm," izteicās meistarsacīkšu vadītājs — Latviešu sporta apvienības Kanadā golfa nozares vadītājs Zigurds Zāmuels.

Vīriešu konkurencē, piedaloties 24 dalībniekiem, veiksmīgākais izrādījās tikai 15 gadu vecais torontietis Kārlis Grundulis, kas kļuva meistars ar 83 punktiem; 2. vietā ierindojās Z. Zāmuels (Toronto) ar 89 p. 3. A. Dzilna (Toronto) ar 91 p., 4. E. Purgalis (Sadberija) ar 92 p. un 5. pagājušā gada meistars D. Melbārdis (Valdora) ar 93 punktiem.

Sākot meistarsacīkšu organizēšanu sacensībā sievietēm nebija paredzēta, taču radās interesentes, kuras vēlējās spēlēt. Tā notika arī sieviešu meistarsacīkstes, kurās 4 dalībnieču konkurencē uzvarēja A. Amtmane (Toronto) ar 112 punktiem, atstājot 2. vietā V. Grimbu (Toronto) ar 116 punktiem.

Meistarsacīkstēs piedalījās arī golfisti no Montrealas un Sv. Katrīnām. Pēc sacensībām visi pulcējās Kanadas DV namā Torontō, kur kopīgu vakariņu laikā kaldināja turpmākos plānus. Greznu un iespaidīgi lielu ceļojošo balvu virsū sacensībām bija dāvinājusi kanadiešu firma Wix Filters, kuras pārstāvis to pasniedza uzvarētājam K. Grundulim.

Visi Kanadas latviešu golfisti, kuri vēlētos piedalīties turpmākajās sacīkstēs, aicināti paziņot savu adresi LSAK golfa nozares vadītājam Z. Zāmuelam — 24 Tyndall Ave, Apt. 508 Toronto 3, Ont., tālr. 531-3886, lai regulāri saņemtu informāciju par paredzētajiem notikumiem.

—cbb—

DAUDZCIŅAS MEISTARSACĪKSTĒS

Kanadas latviešu meistarsacīkstes desmitcīņā vīriešiem un pieccīņā sievietēm notiks LKV laukumā — A. Zaķa īpašumā Stofvillē 7. un 8. septembrī. Sacīkšu pirmajā dienā (sākums plkst. 2 pēcpusdienā) programmā 100 m. skrējiens, tāllēkšana, lodes grūšana, augstlēkšana un 40 m skrējiens vīriešiem, bet sievietēm — 80 m barjērskrējiens, lodes grūšana un augstlēkšana. Svētdienā (sākums plkst. 11 dienā) vīrieši sacentīsies 110 m barjērskrējienā, diska mešanā, kārtslēkšanā, šķēpa mešanā un 1500 m skrējienā, bet sievietes — tāllēkšanā un 200 m skrējienā.

Pirmajā dienā ārpus daudzcīņas sacensībām paredzētas arī dažas citas disciplīnas — vīriešiem veseŗa mešana, bet sievietēm 60 m skrējiens, diska un šķēpa mešana. Atsevišķi dalībnieki var pieteikties arī daudzcīņu disciplīnās.

Tā kā šīs sacensības ir „ģenerālmēģinājums" Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstēm, kuŗas 14. un 15. septembrī notiks Torontō, piedalīties aicināti visi vieglatlēti, arī no 15—18 gadu veco grupas dalībnieki, jo baltiešu meistarsacīkstēs paredzētas īpašas disciplīnas arī jaunatnei. Tuvāku informāciju par šīm sacīkstēm sniedz G. Gubiņš (Toronto 767-1393) un V. Saliss (757-8014).

—cbb—

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Mount Allison universitātes Sekvilē, Nubransvikā, reliģijas fakultātes vadītājs māc. Arturs Epats apsūdzēts nerezīja par saviem modernajiem uzskatiem attiecē uz baznīcas mācību par Sv. Trisvienību. Māc. Ebatu jau pirms trīs gadiem Monktonas prezbiterijā apsūdzēja pensionētais mācītājs Čarls Džonsons. Kad prezbiterijas vadība sūdzību noraidīja, Džonsons pārsūdzēja Apvienotās baznīcas vispārējā padomē, kuŗa pagājušajā nedēļā sūdzību otrreiz noraidīja, ar to apliecinādama, ka arī uzskati par nereziju moderno domu ietekmē stipri mainījušies un varbūt pats apzīmējums uzskatāms par novecojušos un šiem laikiem neatbilstošu...

☆ Kanadas bankas prezidents Luijs Rasminskis paziņojis, ka sākot ar 3. septembri, bankas aizdevumu procentu likme no 6½ proc. samazināta uz 6 proc. Šis ir otrs samazinājums šogad, jo vēl janvārī aizdevumu likme sasniedza 7½ proc. Samazinājums izdarīts sakarā ar stabilāku stāvokli pasaules naudas tirgū.

☆ Kanadas studentu apvienība (CUS) zaudējusi 13 no savām 40 loceklēm — universitātēm, jeb, pārvēršot naudā, vairāk nekā 50.000 dol. biedru maksā. Nesaprašanās izcēlusies starp universitāšu pārstāvjiem un CUS galveno vadību Otavā. CUS pārmet, ka tā nedarbojas studentu vairuma interesēs, bet izmanto universitāšu piederību apvienībai, lai panāktu savus nolūkus resp. „izspiestu" studentus,kā izteicies Saskatūnas universitātes studentu pārstāvis Ēriks Olsons. Arī pārējo universitāšu pārstāvji pārmet CUS pārāk radikālas tendences, šauras „personīgas" intereses un studentu iebiedēšanas taktiku. 13 atkritēju universitāšu pārstāvji pieprasījuši studentu apvienības rekonstrukciju, jo pilnībā pretojas „zināmiem novirzieniem apvienībā, kas kalpo vienīgi, lai radītu masu chaosu un tādā veidā sašķeltu nacionālo apvienību". Piebilstams, ka kopš 1966. gada no apvienības izstājušās visas Kvebekas universitātes.

◐ Halifaksā no Pad. savien. prču kuģa „Juhan Suitiste" nobēdzis kāds 34 g. vecs igauņu jūrnieks. Kanadas iestādes viņa vārdu pagaidām neizpauž. Igauņu jūrnieks paturēts drošības apsardzībā, kamēr izšķirs viņa lūgumu pēc patvēruma tiesībām.

Toronto motorizētajiem kārtības sargiem, etniskajām grupām demonstrējot pret Pad. savienības okupāciju Čechoslovakijā, bija bezdarbības stundas, izņemot vienīgo starpgadījumu pie ASV ģenerālkonsulāta, kur arestēja divus „pīšņikus", kuŗi ar mestu krāsas pudeli apšļāca ieeju konsulātā.
Foto: J. Ligers

Prāga pretojas Maskavas diktātam

Čechoslovakijas parlaments (nacionālsapulce) atsakās ratificēt Kremļa diktātu, kuŗš uzspiests uz Maskavu aizvestajiem vai izsauktajiem čechoslovaku pārstāvjiem. Parlamentārieši steidzina valdību panākt kādu noteiktu terminu, kad okupācijas spēkiem jāizvācas. Ja Maskavas norunās un līgumos ir kaut kas noteikts fiksēts, tad čechoslovaki to nepilda; ja vienošanās bijusi aptuvena, tad visu „stiepj garumā" un arī nepilda. Sagūstītajiem Čechosloovakijas valdības locekļiem okupācijas spēku izvākšana apsolīta tad, kad Maskava atzīs, ka stāvoklis valstī „drošs" un to vairs neapdraud ne „ārzemju aģenti", nedz „iekšzemes sazvērnieki", citiem vārdiem — paši čechoslovaku reformisti.

Aleksandrs Dubčeks pēc „smadzeņu mazgāšanas" Maskavā vēl ir apjucis, bet 72 gadus vecais valsts prezidents ģen. Ludviks Svoboda pārāk paļaujas uz sāviem Staļina laika ordeņiem un Pad. savienības varoņa titulu, tādēļ vēl vienmēr dzīvo ilūzijās. Šī slava viņu pasargāja no apcietināšanas. Bez tam okupanti cerēja, ka vecais ģenerālis, kas tik sirdīgi vadīja čechu vienības cīņās pret vāciešiem otrā pasaules karā un palīdzēja paglābt apdraudēto padomju imperiju, bez ierunām apstiprinās okupācijas varas sastādīto Čechoslovakijas ķiparu valdību, ar ko viss būtu gandrīz nokārtots. Tagad būs jāiet tālais un grūtais apkārtceļš, vākšanai. Tai pašā kabineta sēdē lai iesietu Čechoslovakiju Maskavas bloka īsajā saitē. Kremļa valdnieki ģen. Svobodam to, protams, piedot nevar, bet viņš pagaidām vēl ir vajadzīgs, vismaz kā izkārtne.

Otrs stiprais čechoslovakijas mugurkaula vīrs ir parlamenta priekšsēdis Josefs Smrkovskis, kuŗu pēc atgriešanās no Maskavas čechoslovaku patrioti nebaidījās suminât pat tikai 100 soļu atstatumā no padomju tanku stobriem. Smrkovskis savukārt nebaidījās pateikt, kādos apstākļos Maskavas „vienošanās" notikusi un ka tas ir kails Kremļa diktāts, kas uzspiests ar varu. Ja Čechoslovakijas parlamentam laus brīvi darboties, nav šaubu, ka tas „vienošanos" neratificēs.

Hradšinas pilī prezidents Svoboda valdībai paziņojis, ka Varšavas pakta valstu karaspēks Čechoslovakijā paliks vēl dažus mēnešus. Vismaz divas divīzijas būs nepārtraukti stacionētas pie Čechoslovakijas - Rietumvācijas robežas. Prezidents ministriem arī norādīja, ka nav minēts noteikts datums, kad okupācijas spēkiem Čechoslovakija jāatstāj. Ministru prezidents Oldrichs Černiks kādā uzrunā tautai paziņoja, ka ministru kabinets izstrādājis priekšlikumu Pad. savienībai, Polijai, Ungārijai, Bulgārijai un Austrumvācijai par nekavējošo sarunu uzsākšanu šo valstu okupācijas karaspēka izvākšanai. Tai pašā kabineta sēdē ģen. Dzurs ziņoja, ka Čechoslovakijā atrodas 650.000 liels okupācijas karaspēks, kas ievērojami pārsniedz Rietumu novērotāju sākuma aplēsumu. Ģen. Dzurs, kas piedalījās arī Maskavas sarunās Svobodas „delegācijā", vēl ziņoja, ka gatavošanās okupācijai sākusies jau pirms sešiem mēnešiem. Pad. savienība to sākusi plānot jau tūlīt pēc Novotnija gāšanas, kad varu pārņēma reformisti.

Valsts prezidents Svoboda tai pašā kabineta sēdē informēja, cik lielas pūles viņam bijušas, lai atbrīvotu no apcietinājuma uz Maskavu aizvestos reformistu vadoņus Dubčeku, Černiku un Smrkovski. Ministru prezidents Černiks savukārt atklāja, ka gūstekņi vispirms aizvesti Karpatu kalnos. „Manu biedru un mana dzīvība bija lielās briesmās," piemetināja Černiks.

Dzīve Prāgā pamazām atgriežas mierīgākā gultnē. Tikai plakāti uz sienām, kuŗos okupācijas vara izsludinājusi „policijas stundu" no plkst. 10 vakarā līdz 5 rītā, liecina, ka 1000 gadu vecā pilsēta atkal atrodas svešu varu okupācijā.

No apcietinājuma atbrīvotie čechoslovaku vadoņi vēl nebija attapušies no pārciestajiem pārdzīvojumiem, kad Maskava reformistus brīdināja, ka atļauja atgriezties Prāgā un amatu atdošana vēl nenozīmē, ka tie var iet pārāk tālu. Viņi joprojām vēl atrodoties Maskavas uzraudzībā. Maskavas partijas laikraksts „Pravda" pārmet, ka čechu un slovaku slepenie raidītāji vēl nav apklusuši, bet turpina kritizēt prezidenta Svobodas un viņa delegācijas „labprātīgo" vienošanos Maskavā. „Pravdas" politiskais komentātors Juris Žukovs deklarēja, ka vienīgi Čechoslovakijas valdības stingrā rīcība pret „trakajiem ienaidniekiem" spēs atjaunot valstī kārtību. Līdzīgi barga brīdinātāja balss atskanējusi arī Maskavas laikrakstā „Izvestija", apgalvojot, ka ekstrēmie elementi joprojām turpinot darboties Prāgā un mudinot tiem dot enerģisku pretsitienu". Laikraksta pirmajā lappusē „Izvestijas" galvenais komentātors Vicentijs Matvējevs noraida, ka Pad. savienība būtu iejaukusies Čechoslovakijas iekšējās lietās. Viņš uzsveŗ, ka Pad. savienība gaida tūlītēju Maskavas sarunās pieņemto nosacījumu īstenošanu. „Čechoslovakijas komūnistu partija paliek Aleksandra Dubčeka vadībā, un viņam dotas iespējas izpirkt šīs ķīlas", norāda laikraksts. Tad „Izvestijas" komentātors piemetina: „Mēs nedrīkstam aizvērt acis pret mūsu ienaidniekiem, kuŗi nespēj samierināties ar zaudētajām pozicijām."

Kādos apstākļos notikusi čechoslovaku reformistu vadoņu piespiešana pakļauties Maskavas prasībām, apraksta Reutera aģentūras Prāgas korespondents, kas ieguvis ziņas no autentiskiem avotiem. Dubčeks no savas partijas galvenās mītnes aizvests saslēgtām rokām padomju militārā lidmašīnā uz kādu slepenu vietu Slovakijā. Kad centrālkomitejas ēku aplenkušas padomju izplētņu lēcēju vienības un šķrāš bruņumašīnas, Dubčeks tieši runājis pa telefonu. Telpā iebrucis čekas virsnieks ar diviem kareivjiem, kas bijuši bruņojušies automatiskiem ieročiem. Čekists izrāvis klausuli no Dubčeka rokām un norāvis no sienas telefona vadu. Centrālkomitejas telpās šai brīdī atradies arī nacionālsapulces priekšsēdis Smrkovskis un ministru prezidents Černiks. Smrkovskis paņēmis no galda dažus gabaliņus cukura, iebāzis tos kabatā un apjucis noteicis: „Tie man būs vajadzīgi." Slovakijā apcietinātie valstsvīri paturēti 24 stundas padomju militāristu uzraudzībā. Starplaikā valsts prezidents Svoboda, kas drīz pēc tam izlidoja uz Maskavu, saņēmis Kremļa ultimatu: ja viņš nepiekritīs valdības maiņai Čechoslovakijā un arī pārmaiņām partijas vadībā, Slovakiju pārvērtīs padomju republikā, bet Bohēmiju un Morāviju autonomos apgabalos Pad. savienības kontrolē. Svoboda tomēr atbildējis: iekām Dubčeks un pārējie čechoslovaku vadītāji nebūs atbrīvoti, viņš neielaidīšoties nekādās sarunās. Nākošajā naktī Dubčeks un pārējie apcietinātie no Slovakijas pārvesti uz Maskavu, kur jau bijis ieradies arī Svoboda. Ģenerālim piedāvāts pārņemt čechoslovaku jaunās „strādnieku un zemnieku" valdības vadību, bet Svoboda atteicies. Tad Kremļa diktātori piedāvājuši agrākajam Čechosloovakijas ministru prezidentam Josefam Lenartam partijas pirmā sekretāra (Dubčeka) vietu, bet arī viņš atteicies. Tam nepiekrītis arī Svoboda. Tad Kremļa varasvīri sarunās ar Svobodu, Dubčeku un pārējiem čechoslovaku pārstāvjiem „vienojušies" par pašreizējo „nokārtojumu".

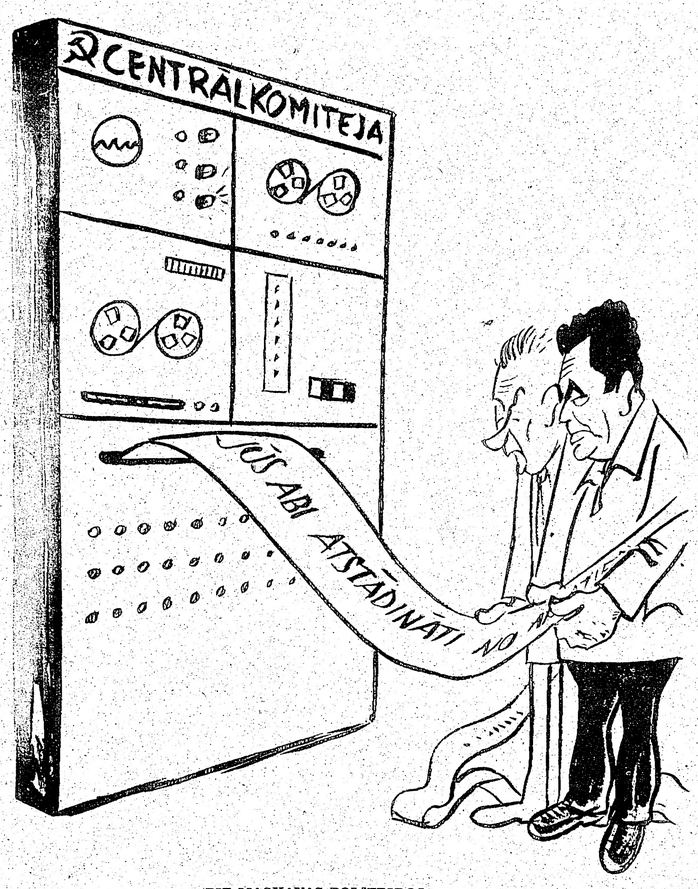

PIE MASKAVAS POLITBIROJA KOMPŪTERA
Brežņevs: „Ko mēs tagad varētu darīt?"
Kosigins „Jāprasa padoms Ulbrichtam, viņš ieteica Čechoslovakiju okupēt..."
Ed. Keiša karikatūra

Demokrati nominē Hamfriju

Pēc vairāku dienu asām cīņām Amerikas sav. valstu demokratu partijas kongresā Čikagā par prezidenta amata kandidātu ar 1761 balsi nominēja pašreizējo viceprezidentu Hubertu Hamfriju. Viņa spēcīgākais sāncensis senātors Makkārtijs ieguva 601 balsi. Par kandidātu viceprezidenta amatam izvēlēja poļu izcelsmes senātoru Edmundu Maskiju (Muskie). Opozicija mēģināja nobloķēt Maskija kandidatūru, uzstādot nēģeri Julianu Bondu, bet viņš bija par jaunu, lai kandidētu uz viceprezidenta amatu, kuŗam jābūt vismaz 35 gadus vecam. Bonds tikko pārsniedzis 20. dzīves gadu. Senātors Maskijs ir 54 gadus vecs, otra pasaules kaŗa veterāns, kas dienējis ASV jūras spēkos, senāta loceklis kopš 1959. gada. Iepriekš viņš bijis Mainas pavalsts gubernātors.

Šķelšanās demokratos bija tik dziļa, ka daži Makkārtija un senātora Edmunda Kenedija atbalstītāji pat apspriedās par iespēju dibināt jaunu demokratu opozicijas partiju. Senātors Kenedijs paziņoja, ka atsakās kandidēt „personīgu un ģimenes iemeslu dēļ". Pretēji dažu klusām cerībām, arī prezidents Džonsons nebija pārdomājis un nekandidēja. Kenedija atteiksanās vairo Ričarda Niksona izredzes uzvarēt prezidenta vēlēšanās, jo dalā amerikāņu pastāv uzskats, ka „Kenediji jau piedzimuši kā ASV prezidenti".

Huberts Hamfrijs, kas pašreiz ir 57 gadus vecs, pēc nominācijas savā kandidatūras pieņemšanas runā apstiprināja, ka strādās pasaules miera labā. „Es darīšu visu, kas manos spēkos, lai palīdzētu miera sarunās, kuŗas radītu drīzu galu kaŗam", teica pašreizējais viceprezidents.

Demokratu kandidāta izraudzīšana prezidenta amatam bija saistīta ar asiņainiem nemieriem Čikāgas ielās. Pilsētā salasījās visādu šķiru „pīšņiki", hipiji un citi nemiera cēlēji, nonākot asās sadursmēs ar policiju, kuŗa tos mēģināja izklīdināt ar asaru gāzi un nūjiņām. Demonstrantiem pievienojās arī ap 10.000 studentu un nēģeŗu, protestējot pret kaŗu Vietnamā un Džonsona valdības politiku. Apcietināti simtiem demonstrantu, vairāki desmiti civilistu un policistu ievainoti. Demonstranti nesa arī vietkoņģu karogus. Armijas helikopteri patrulēja virs pilsētas, kamēr policija un kaŗaviri pūlējās ielās nodibināt kārtību. Jipiji, kas pievienojušies jau pazīstamajiem hipijiem ielu nemieros, ir internacionālās jaunatnes or-

ganizācijas dalībnieki (Youth International Party), kuŗi sevi uzskata par īstajiem „miera baložiem", iestājoties arī par „mīlestību un brālību".

Demokratu partijas kongresa laikā Čikagā ieradās valsts kaŗaspēks, lai atbalstītu 18.000 vīru lielo Ilinojas pavalsts nacionālo sardzi nekārtību novēršanai. Ieradās arī ap 2000 FBI aģentu un slepenā dienesta darbinieku, jo bija ziņas, ka pret Hamfriju gatavo atentātu.

Par galveno demokratu partijas šķelšanās iemeslu uzskatāms Vietnamas jautājums. Tā saucamie „miera baloži" prasa tūlītēju un beznoteikumu Ziemeļvietnamas bumbošanas pārtraukšanu, kamēr „vanagi" ir pret to, dažēji tādēļ, ka prezidents Džonsons atkārtoti noraidījis šo domu. Nostāšanās pret to nozīmētu izrādīt necienību prezidentam, kas nācis no pašu demokratu vidus. Atmetot visus kompromisus ar „miera baložiem", Hamfrijam sekmējās aizstāvēt valdības politiku, kas paredz, ka bumbošanu var pārtraukt, ja šāda rīcība nenoved briesmās amerikāņu kaŗavīrus; un ka katrs uzlidojumu pārtraukums „liekams Hanojas atbildības kontā". Senātora Makkārtija un Makgoverna, tāpat nelaika Roberta Kenedija atbalstītāji bija tie, kas debates par valdības Vietnamas politiku pārnesa uz demokratu partijas kongresu.

Par nemieru nobeigumu demokratu kongresa laikā uzskatāms „miera baložu" sveču gājiens naktī pa Čikagas ielām, lai protestētu pret policijas „brutalitāti". Šai gājienā piedalījās arī daudzi demokratu partijas delegāti.

Kādā runā Detroitā prezidents Džonsons noraidīja pilnīgu Ziemeļvietnamas bumbošanas pārtraukšanu, pasvītrojot, ka viņa valdība nekad „nenovirzīsies uz slidena ceļa". Džonsons norādīja, ka viņa palītika turpināsies arī pēc jaunā prezidenta ievēlēšanas, vienalga, kas ieņems viņa vietu Baltajā namā.

GVATEMALĀ NOGALINĀTS ASV SŪTNIS

Gvatemalā ar vairākiem šāviniem nogalināts ASV sūtnis Džons Gordons Meins, kad viņš pēc pusdienu pārtraukuma savā automašīnā atgriezās sūtniecībā. Sūtņa automašīnu ap 10 bloku attālumā no sūtniecības ēkas apturējuši vairāki jaunekļi, kas izlēkuši no japāņu mazvāģīša un mēģinājuši Meinu no tā mašīnas izraut ārā. Kad sūtnis pretojies, uz viņu raidīti vairāki šāvieni. Džons Meins nogalināts ar 9 lodēm. Gvatemalas prezidents Montenegro atentātā vaino kreisos ekstrēmistus. Šī šogad ir jau trešā ASV pārstāvja noslepkavošana Gvatemalā. Iepriekš kāda terroristu grupa bija noslepkavojusi divus amerikāņu militāros padomdevējus Gvatemalas bruņotajiem spēkiem.

VĒTRA VĒJU . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

partijas kandidāta — bijušā demokratu gubernātora Volesa un komūnistu partijas kandidātes — 38 gadus vecās nēģeriētes Čarlēnas Mičellas, prezidenta vēlēšanās var iziet arī vēl piektā partija ar senātoru Makkārtiju kā savu kandidātu.

Ja pašreizējā politiskajā situācijā Ričardu Niksonu pamatoti uzskata par drošāko kandidātu, kas Baltajā namā nomainīs Lindonu Džonsonu, tad iespējamā piecu partiju sacensībā Huberta Hamfrija izredzes nevar būt nekādas spožās. Bet Hamfrijs tomēr ir piedzīvojis politiķis.

Ir iespējams, ka ātrāk nekā republikāņi un Makkārtija protestētāji vēlas un paredz, kādreizējais farmaceita dēls, kas studiju laikā palīdzēja savam tēvam aptiekā, Huberts Hamfrijs atrod pareizās, zāles, kas sadziedē demokratu partijas sašķelto vienību un savā prezidenta vēlēšanu kampaņā iziet ar labu recepti pret visām sāpēm, kuŗas šobrīd neapšaubāmi moka pasaules lielākās demokratijas valsti.

Aleksandrs Ķegumnieks

IZIRĒJAMAS
2 ISTABAS UN VIRTUVE
bez mēbelēm.
Zvanīt Toronto
363-8909